

Ženská kriminalita v České republice

Kateřina Bartošová

Bakalářská práce
2022

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta logistiky a krizového řízení

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně

Fakulta logistiky a krizového řízení

Ústav ochrany obyvatelstva

Akademický rok: 2021/2022

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Kateřina Bartošová**
Osobní číslo: **L19056**
Studijní program: **B2825 Ochrana obyvatelstva**
Studijní obor: **Ochrana obyvatelstva**
Forma studia: **Prezenční**
Téma práce: **Ženská kriminalita v České republice**

Zásady pro vypracování

1. Charakterizujte pojem ženské kriminality a vymezte její právní rámec v České republice.
2. Specifikujte ženskou kriminalitu oproti kriminalitě mužů, včetně kriminogenních faktorů ovlivňující stav ženské kriminality.
3. Popište vývoj struktury ženské kriminality v České republice.
4. Na základě provedeného výzkumu proveďte návrhy de lege ferenda směřující ke kontrole ženské kriminality v České republice.

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam doporučené literatury:

1. BLATNÍKOVÁ, Šárka, Karel NETÍK. *Ženy jako pachatelky závažné trestné činnosti*. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2007. Studie. ISBN 978-80-7338-063-2.
 2. DRAŠTÍK, Antonín a kol. *Trestní zákoník: Komentář*. 1. díl. Praha: Wolters Kluwer, a. s., 2015. ISBN 978-80-7478-790-4.
 3. MORRISON, William Douglas. *Crime and its Causes*. London: The Floating Press, 2014. ISBN 978-1-77652-921-6.
- Další odborná literatura dle doporučení vedoucí bakalářské práce.

Vedoucí bakalářské práce: **JUDr. Radomíra Veselá, PhD. LL.M.**
Ústav environmentální bezpečnosti

Datum zadání bakalářské práce: **1. prosince 2021**

Termín odevzdání bakalářské práce: **13. května 2022**

L.S.

doc. Ing. Zuzana Tučková, Ph.D.
děkanka

prof. Ing. Dušan Vičar, CSc.
ředitel ústavu

V Uherském Hradišti dne 1. prosince 2021

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že:

- bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému a dostupná k nahlédnutí;
- na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- podle § 60 odst. 1 autorského zákona má Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 odst. 2 a 3 autorského zákona mohu užít své dílo – bakalářskou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům;
- pokud je výstupem bakalářské práce jakýkoliv softwarový produkt, považují se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji,

- že jsem na bakalářské práci pracoval samostatně a použítou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.
- že odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou obsahově totožné.

V Uherském Hradišti, dne: 12.05.2022

Jméno a příjmení studenta: Kateřina Bartošová

.....

podpis studenta

ABSTRAKT

Bakalářská práce na téma Ženská kriminalita v České republice se v teoretické části zabývá obecnou a následně ženskou kriminalitou. V otázce ženské kriminality je především specifikován právní rámec, obecné informace, teorie ženské kriminality a specifika, kterými se liší od kriminality mužů. Nedílnou součástí teoretické části je i vývoj ženské kriminality na území České republiky. V praktické části se práce zaměřuje na charakteristiku ženských věznic na území České a Slovenské republiky a seznámení s nejznámějšími pachatelkami trestných činů. Další částí je analýza nejzávažnějších trestných činů. V závěru praktické části je vytvořena komparace jednotlivých druhů kriminalit, které jsou páčány ženami jak na území České i Slovenské republiky a návrhy de lege ferenda.

Klíčová slova: kriminalita, pachatelky trestných činů, statistiky, trestný čin, ženská kriminalita, ženské věznice, ženy

ABSTRACT

The topic of bachelor thesis is women's crime in the Czech Republic, it deals with criminality in general and women's criminality in the theoretical part. In the issue of women's criminality is defined the legal framework general information, theories of women's criminality and the specifics by which it differs from men's criminality. An integral part of the theoretical part is the development of women's criminality in the Czech Republic. The practical part of the work focuses on the characteristics of women's prisons in the Czech and Slovak Republic and the presentation of the most famous women's criminals. The next part is the analysis of the most serious crimes. At the end of the practical part is made a comparison of individual types of crimes committed by women in the Czech Republic and there also made de lege ferenda suggestions.

Keywords: crime, criminality, statistics, the perpetrators of crime, women, women's criminality, women's prison

Poděkování

Chtěla bych poděkovat vedoucí mé bakalářské práce, paní JUDr. Radomíře Veselé, Ph.D., za její vstřícný přístup, ochotu a čas věnovaný odbornému vedení a za cenné rady a připomínky, které mi byly nápomocné při psaní této práce.

Veliké poděkování také ze srdce patří celé mé rodině a nejbližším za jejich trpělivost, ochotu a pochopení v období, kdy tato práce vznikala.

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské/diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD	9
I TEORETICKÁ ČÁST	10
1 KRIMINALITA	11
2 ŽENSKÁ KRIMINALITA	13
2.1 PRÁVNÍ RÁMEC ŽENSKÉ KRIMINALITY	13
2.2 OBECNĚ O ŽENSKÉ KRIMINALITĚ	14
2.3 TEORIE ŽENSKÉ KRIMINALITY	16
2.3.1 Biologické teorie	16
2.3.2 Psychologické teorie	17
2.3.3 Sociologické teorie.....	18
2.3.4 Feministické teorie	18
2.4 SPECIFIKA ŽENSKÉ KRIMINALITY OPROTI KRIMINALITĚ MUŽŮ.....	19
2.5 VÝVOJ ŽENSKÉ KRIMINALITY	20
II PRAKTICKÁ ČÁST	30
3 ŽENSKÉ VĚZNICE A PACHATELKY NEJZÁVAŽNĚJŠÍCH TRESTNÝCH ČINŮ	31
3.1 ŽENSKÉ VĚZNICE V ČESKÉ REPUBLICE	31
3.2 ŽENSKÉ VĚZNICE NA SLOVENSKU	33
3.3 PACHATELKY TRESTNÝCH ČINŮ V ČESKÉ A SLOVENSKÉ REPUBLICE.....	34
4 NEJZÁVAŽNĚJŠÍ TRESTNÉ ČINY PÁCHANÉ ŽENAMI A JEJICH ANALÝZA	39
4.1 VRAŽDA § 140	39
4.2 VRAŽDA NOVOROZENÉHO DÍTĚTE MATKOU § 142.....	42
5 KOMPARACE DRUHŮ ŽENSKÉ KRIMINALITY V ČESKÉ REPUBLICE A SLOVENSKÉ REPUBLICE	44
5.1 NÁSILNÁ KRIMINALITA	44
5.1.1 Vražda	49
5.1.2 Vražda novorozeného dítěte matkou.....	49
5.2 MRAVNOSTNÍ KRIMINALITA	50
5.3 MAJETKOVÁ KRIMINALITA	53
5.4 HOSPODÁŘSKÁ KRIMINALITA	58
5.5 ZBÝVAJÍCÍ KRIMINALITA	62
6 NÁVRHY DE LEGE FERENDA	67
ZÁVĚR	68
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	69
SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	75

SEZNAM GRAFŮ	76
SEZNAM TABULEK.....	77

ÚVOD

Kriminalita je nepříznivý jev, který provází lidskou společnost od samého počátku stejně tak, jako snaha o její snížení. Přestože šance, že by se někdy kriminalitu podařilo zcela odstranit je minimální, je třeba s ní bojovat. Náležité rozpoznání kriminality je považováno za základní předpoklad, který by ji efektivně omezoval. Řada odborníků, mezi které se řadí sociologové, právníci, psychologové, ale i statici a ekonomové o to mají velkou snahu.

I přesto že, ženská kriminalita reprezentuje zvláštní druh kriminality, není jejímu zkoumání věnována dostatečná pozornost. Může to být zapříčiněno tím, že se ženy na celkové trestné činnosti podílí v mnohem menším měřítku než muži a že závažnost těchto činů nesahá do takové intenzity, jako tomu je u kriminality mužů. Pravděpodobně z tohoto důvodu není ženská kriminalita percipována jako podstatný problém společnosti. I přes svůj nevysoký počet, tvoří zločiny, které páchají ženy neopomenutelnou část kriminality a je potřeba ji věnovat zvláštní pozornost.

Právě studiem ženské kriminality se tato bakalářská práce bude zabývat se zaměřením na právní rámec, základní informace a specifické znaky, které tuto problematiku doprovází.

Z hlediska struktury je práce členěna na teoretickou a praktickou část. Teoretická část je rozdělena na dvě hlavní kapitoly, z čehož první se věnuje otázce kriminality a druhá část je zaměřena na ženskou kriminalitu a to především právnímu rámci, obecným informacím o ženské kriminalitě, specifikům, kterými se liší od mužské kriminality, teoriím a v neposlední řadě vývoji ženské kriminality.

Praktická část je rozčleněna do čtyř kapitol. V první kapitole jsou charakterizovány ženské věznice, které se nachází v České a Slovenské republice, dále je zde zpracována kapitola která se zaměřuje na nejznámější pachatelky trestných činů, trestné činy páchané ženami a jejich analýza, komparace jednotlivých druhů ženské kriminality na území České a Slovenské republiky. Jmenovitě se jedná o kriminalitu násilnou, majetkovou, hospodářskou, mravnostní a zbývající. A v neposlední řadě budou vytvořeny návrhy de lege ferenda.

Cílem bakalářské práce je definovat ženskou kriminalitu, vymezit specifika, kterými se liší od kriminality mužů. V praktické části je cílem popsat ženské věznice na území České a Slovenské republiky a zaměřit se na nejznámější pachatelky trestných činů. Nedílnou součástí je komparace jednotlivých druhů ženské kriminality na území České a Slovenské republiky a na základě toho provést návrhy de lege ferenda.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 KRIMINALITA

Kriminalitou, jinak řečeno také zločinností, se rozumí souhrnný přehled společensky nepřijatelných činů. Činy v intenzivnějším rozsahu ohrožují společnost a z tohoto důvodu jsou uznávanou legislativou označeny za trestné. Dále lze kriminalitu definovat jako řadu sociálně podmíněných činů poměrně rozsáhlého charakteru, které zvyšují ohrožení společnosti, a jsou proto platnou legislativou prohlášeny za trestné. Zmíněná definice patří mezi tzv. legální nebo také zákonné definice kriminality. Pod tento pojem je přiřazováno pouze jednání, které platné trestní právo postihuje jako trestné činy. (Novotný O., Zapletal J., 2008)

Pro kriminalitu je typická společenská škodlivost a patří tak mezi sociálně-patologické jevy. Jako právě zmíněný sociálně-patologický jev zahrnuje hlediska jak společenské a osobnostní, tak i sociologické, psychologické, psychiatrické, pedagogické, trestněprávní a další. Vyplývá z toho, že se můžeme setkat s rozsáhlým množstvím náhledů na tento jev. Zjevně nejpřesněji vyjadřuje podstatu pojmu kriminalita tzv. **legální (juristické) pojetí**. Pod tímto pojmem lze vidět souhrn jednání, které trestní právo hodnotí jako trestné činy. Omezuje se na konání, která naplnila znaky skutkové podstaty trestného činu. Dalším pojetím kriminality je tzv. **sociologické (materiální)**. Toto pojetí nespojuje s trestním právem určenou definicí trestného činu, nýbrž vychází z deviantního chování jednotlivce ve společnosti. I když sociologické definice kriminality nejsou tak přísné a přesné jako definice legální, často je jejich aplikování příhodnější. Je to dáno tím, že umožňují kritický přístup k platnému trestnímu právu. (Novotný O., Zapletal J., 2001; Bouřa V., 2003)

Kriminalita, jak mužů, tak i žen je neodvratitelným jevem lidské společnosti. Mužská kriminalita výrazně převládá ovšem postupně, s přibývajícím věkem vzrůstá i ženská kriminalita, která byla v minulosti zanedbatelná. Dále je kriminalita jevem velmi negativním, jelikož narušuje normy a hodnoty státu a společnosti, práva a svobody člověka. Zcela kriminalitu potlačit nelze, je to jev, kterému se nikdy úplně nevyhneme. (Blatníková Š., Netík K., 2007; Urbanová M., Večera M., 2004)

Členění kriminality

Kriminalitu lze rozdělit na zjevnou (registrovanou), latentní (skrytou či neregistrovanou) a kriminalitu skutečnou (celkovou). **Zjevná** kriminalita je kriminalita, o které sbíráme a získáváme informace skrze statistiky, do kterých byla oficiálně vložena. Jedná se tedy o kriminalitu, o které orgány v trestním řízení (dále jen „OČTŘ“) nabyly

vědomí. O **latentní** kriminalitu se jedná v případě, že o ní OČTŘ neměly ponětí a není vedená v oficiálních statistikách. Vliv na stupeň latentní neboli skryté kriminality má zvláště stupeň právní vědomosti občanů, obtížnost odhalení, ale i snášenlivost poškozených. U každého trestného činu či jednání se stupeň latence liší. Závažnější druhy trestné činnosti mají nižší míru latence. Ovšem nejvyšší možný stupeň latence mají např. trestné činy pohlavního zneužití, které se stávají mezi příbuznými. Mezi další trestné činy, u kterých je stupeň latence vysoký jsou násilné trestné činy mezi příbuznými, úplatkařství, a z tohoto důvodu se projevuje nezájem ohlášení těchto činů, z důvodu ztráty partnera, strachu oběti či strachu z veřejného názoru. Latentní kriminalitu lze rozdělit na černá a šedá čísla. O šedá čísla se jedná v případě, že se OČTŘ o trestné činnosti dozvěděly, ale úmyslně či nedopatřením nebyla evidována ve statistikách. Kdežto o černá neboli temná čísla se jedná v případě, že se OČTŘ o trestné činnosti nedozvěděly. **Skutečná** kriminalita je kriminalita, do které náleží jak registrovaná (zjevná) kriminalita, tak i kriminalita latentní. (Svatoš R., 2012)

2 ŽENSKÁ KRIMINALITA

Kapitola o ženské kriminalitě bude obsahovat a následně charakterizovat pět podkapitol, mezi které se řadí právní rámec ženské kriminality, obecné informace o ženské kriminalitě, následně teorie ženské kriminality, specifika ženské kriminality oproti kriminalitě mužů a jako poslední kapitola bude kapitola o vývoji ženské kriminality.

2.1 Právní rámec ženské kriminality

Do právního rámce ženské kriminality bude zahrnuta Listina základních práv a svobod a trestní zákoník (dále jen „TZk“).

Listina základních práv a svobod byla v roce 1992 vyhlášena ve Sbírce zákonů pod číslem 2/1993 Sb. Listina je součástí ústavního pořádku České republiky (dále jen „ČR“). Pro všechna základní práva a svobody platí, že jsou nezadatelná, nezcizitelná, nepromlčitelná, nezrušitelná a jsou pod ochranou soudní moci. Dále je Listina základních práv a svobod složena z preambule a šesti hlav, které jsou rozdělené do 44 článků. Články se věnují pěti základním okruhům práv. (Zákon č. 2/1993 Sb.)

Listina základních práv a svobod v II. hlavě, která se nazývá základní lidská práva a svobody, zaručuje člověku důstojnost v základních oblastech jeho života, jako je např. právo na život (má i dítě počaté, ještě nenarozené). Toto právo je však často porušováno např. při trestný čin vraždy nebo trestný čin vraždy novorozeného dítěte matkou. Mezi další oblasti, které zaručují člověku důstojnost jeho života jsou např. nedotknutelnost osoby a jejího soukromí, osobní svoboda nebo také právo na majetek. (Zákon č. 2/1993 Sb.)

Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník je členěn na obecnou část, zvláštní část a na přechodná a závěrečná ustanovení. Obsahuje 421 paragrafů.

V obecné části se nachází působnost TZk a obsahuje ustanovení, která jsou společná všem či více trestných činů. Vymezuje trestní odpovědnost i její zánik, okolnosti vylučující protiprávnost, ukládání trestů a ochranných opatření, zahlazení odsouzení a výklad používaných pojmů. (Zákon č. 40/2009 Sb.)

Zvláštní část obsahuje katalog trestných činů, které jsou podle charakteru chráněného společenského zájmu rozděleny do 13 hlav:

1. Trestné činy proti životu a zdraví.

2. Trestné činy proti svobodě a právům na ochranu osobnosti, soukromí a listovního tajemství.
3. Trestné činy proti lidské důstojnosti v sexuální oblasti.
4. Trestné činy proti rodině a dětem.
5. Trestné činy proti majetku.
6. Trestné činy hospodářské.
7. Trestné činy obecně nebezpečné.
8. Trestné činy proti životnímu prostředí.
9. Trestné činy proti ČR, cizímu státu a mezinárodní organizaci.
10. Trestné činy proti pořádku ve věcech veřejných.
11. Trestné činy proti branné povinnosti.
12. Trestné činy vojenské.
13. Trestné činy proti lidskosti, proti míru a válečné trestné činy.

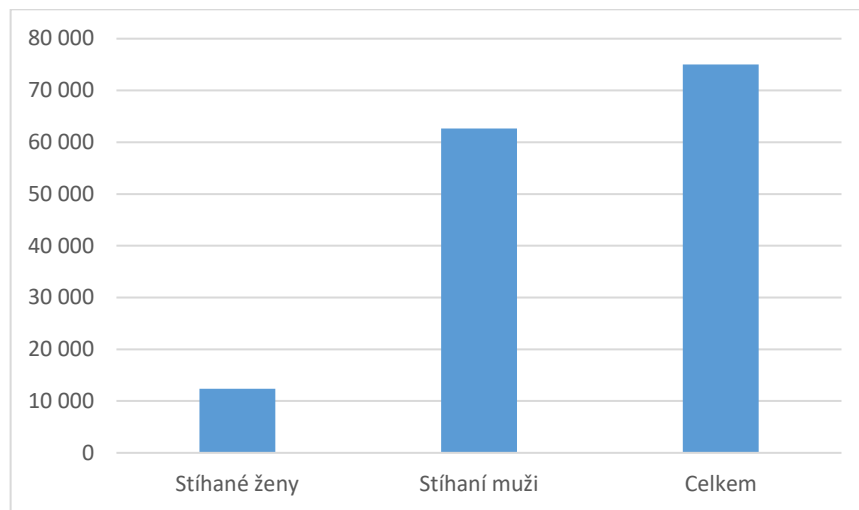
(Zákon č. 40/2009 Sb.)

2.2 Obecně o ženské kriminalitě

Je známo že ženská kriminalita narůstá, ale ženy tvoří mezi pachateli trestných činů nízké procento. Mnohdy se ženy ve statistikách o kriminalitě objevují více jako oběti než jako pachatelky. Též souhrnná škoda vyvolaná jejich trestnými činy je daleko menší než škoda vyvolaná muži. Na násilné kriminalitě a dalších závažných formách trestných činů se muži podílejí mnohem více než ženy. (Kuchta J., Válková H., 2019)

Zběžný obrázek o poměru ženské a mužské kriminality je možné si udělat z následujícího grafu (graf č.1), který ukazuje poměr stíhaných mužů a žen v roce 2020. Počet stíhaných mužů v roce 2020 byl 62663 a počet stíhaných žen v roce 2020 byl 12346. Jak je z grafu patrné, muži se na celkové kriminalitě podílí mnohonásobně více než ženy. Ženy ze souhrnného počtu stíhaných nebo vyšetřovaných osob v roce 2020 činily 16,5 % a muži 83,5 %. Ženy se nejvíce dopouštějí majetkové trestné činnosti. Jednoznačně u nich převažují krádeže, a to tzv. prosté, kde tvoří přes 18 % všech známých pachatelů. Dále, hojně vyskytující se trestné činy žen jsou, zanedbání povinné výživy nebo nedbalostní dopravní nehody. Jako další trestné činy, u kterých ženy figurují mohou být trestné činy ohrožení

pod vlivem návykové látky a opilství, ohrožování výchovy dítěte, úvěrový podvod a drogové delikty. (Scheinost M., 2020)

Graf 1 - Počet stíhaných mužů a stíhaných žen v roce 2020

[Zdroj: Analýza trendů kriminality v ČR v roce 2021, vlastní zpracování]

V charakteristice ženské kriminality spousta autorů zdůrazňuje její skrytost a neodhalenost. S tím také souvisí, že jednou z typických či charakteristických oblastí kriminality žen jsou trestné činy. Jedná se o trestné činy, které souvisí se tradičním postavením ženy v rodině a selhávání v ní. Jelikož je rodina hlavní složka, ve které probíhá společenská socializace, zmíněná kriminalita by mohla nastálo ovlivnit životní postavení dětí, které v této rodině vyrůstají a zapříčinit tak rozsáhlé nemateriální škody. Oficiálně se z této kriminality objasní jen zlomek případů, a to ten nejzávažnější. Značná část deviantního chování zůstává za zdmi domácnosti. (Blatníková Š., Netík K., 2007)

Ženská kriminalita se nejčastěji pohybuje mezi 10–15 % z celkové kriminality. Tato hodnota je však nestálá, a souvisí s ekonomickým rozvojem země. V civilizačně a kulturně vyspělých zemích se hodnota kriminality žen pohybuje okolo 15–20 %. Kdežto v zemích transformujících se je hodnota nižší a to okolo 6–12 %. (Blatníková Š., Netík K., 2007)

Vysoká skrytost nebo jinými slovy latence je charakteristickým znakem ženské trestné činnosti. Jak oblast majetkové kriminality, tak i oblast trestných činů, které se odehrávají v rodině. Jedná se o oblasti, ve kterých setrvává většina trestných činů neodhalena. (Válková H., Kuchta J., 2019)

Trestné činnosti se častokrát dopouštějí pachatelky, které lze rozdělit podle osobnosti. S jednou novodobější typologií také přišla Dalyová, která ženské pachatelky rozdělila do 4 kategorií:

- „ženy na ulici (*street women*), které charakterizuje dřívější sexuální zneužívání, útoky z domova a prostituce,
- zraněné a zraňující ženy (*harmed and harming women*), u kterých se v anamnéze objevuje zneužití nebo týrání v dětském věku, jsou pravděpodobně drogově závislé a při intoxikaci pravděpodobně násilnické,
- bité ženy (*battered women*), které jsou v partnerském vztahu s násilným mužem a jednají v reakci na toto násilí a
- v drogách angažované ženy, které jsou uživatelkami a dealerkami ve spojení s blízkými lidmi nebo členy rodiny.“ (Blatníková Š., Netík K., 2007, s.23)

2.3 Teorie ženské kriminality

Většina teorií o kriminalitě se věnuje mužům, je to způsobené tím, že je mužská kriminalita mnohem vyšší než ta ženská. Jelikož dříve toto dělení neexistovalo. Kriminologové až poté vytvořili teorii, že u žen je patologické chování způsobeno zcela jinými faktory a to např. genetikou, proměnlivostí hormonů, premenstruačním syndromem, atd. (Urbanová M., Večeřa M., 2004)

2.3.1 Biologické teorie

Historicky nejstarším postojem ke zkoumání ženské kriminality jsou biologické teorie kriminality žen. V těchto teoriích jsou ženy charakterizovány jako psychologicky a biologicky pasivní a méně surové. Jelikož u nich převažují mateřské pudy, má to za následek to, že ženy jsou v mnohem menší míře stíhány za trestné činy. (Urbanová M., Večeřa M., 2004)

Biologické teorie mají za to, že všechno lidské chování je biologicky podmíněno. Italský lékař, antropolog, a kriminolog Cesare Lombroso, se jako první začal věnovat ženské trestné činnosti. Jeho snahou bylo dokázat, že je kriminalita predeterminována biologicky. Lombroso vystihuje jak u mužů, tak i u žen dva typy zločince. A to typ rozeného zločince a příležitostného pachatele. Ženy se jako typ rozeného zločince poznaly podle znamení jako jsou asymetrický obličej, křivý nos, křivé rty, tmavé vlasy, vrásky, výrazné čelisti

a vysoké čelo. Ženy se řadí spíše do skupiny příležitostných pachatelek. Jestliže se mezi ženami objeví rozený zločinecký typ, projevuje se většinou krutým, zuřivým, mstivým, bezcitným a nelítostným chováním. (Lombroso C., 2015)

Z Lombrosových biologických teorií dále vychází, že žena, která nemá sklony ke kriminalitě bývá sexuálně odměřená a pasivní. Zatímco žena, která páchá trestnou činnost je vyzývavá, horlivá a vášnivá. (Lombroso C., 2015)

Na ženskou kriminalitu působí z biologického pohledu především hormonální změny, jako jsou menstruační cyklus, těhotenství, premenstruační syndrom, menopauza, šestinedělí atd. V této oblasti E. Traube-Beckerová učinila výzkum. Z výzkumu bylo zjištěno, že 41 z 86 žen odsouzených za vraždu či zabití, bylo v premenstruu, byly těhotné nebo zažívaly menopauzu. Z tohoto výzkumu tedy vyplývá, že tyto hormonální změny mohou být důvodem páchání trestné činnosti. (Čepelák J., Karabec Z., 1986)

2.3.2 Psychologické teorie

Psychickou stránkou pachatelů se zabývají teorie psychologické. Tyto teorie se začaly tvořit až po teoriích biologických. Jsou stejně jako další teorie nepostradatelné pro objasňování kriminality. (Čepelák J., Karabec Z., 1986)

H. J. Eysencka poukazuje na vrozenou čin zděděnou kriminální osobnosti. Nebo tato kriminální osobnost mohla vzniknout již při nesprávné výchově rodiči. Dítě si nespojilo nesprávné chování s potrestáním anebo se strachem z něho. Poněvadž je pachatel či pachatelka při páchání trestného činu ovlivněn či ovlivněna velkým množstvím dalších okolností, není tato teorie bezchybná ani dokonalá. (Čepelák J., Karabec Z., 1986)

Z teorie, která zkoumá vztah mezi kriminalitou a duševními poruchami bylo zjištěno, že spáchání trestného je pro zdravé ženy tak mimořádnou a nedosažitelnou činností, že trestné činy páchají především ty, u kterých se nachází nějaká duševní nemoc, jako např. psychopatologické nemoci, deprese, neurotismus, schizofrenie či mentální retardace. Tyto nemoci se často objevují u pachatelek vražd. (Čepelák J., Karabec Z., 1986)

C. R. Cloninger sleduje na základě svého zkoumání početnější výskyt hysterie u žen, které páchají trestnou činnost a hysterii pokládá za příčinu ženské kriminality. Zatímco J. Bourquin spatřuje původ kriminality ve výchově dívek, u kterých byly jejich matky zanedbávány či o ně rodina nepečovala. (Válková J., 1993)

2.3.3 Sociologické teorie

Popularita sociologických teorií začala rychle vzrůstat a vývoj společenských věd vyvolal nárůst kritiky u biologicky zaměřených teorií kriminality. Sociologické teorie pojmají kriminalitu jako sociálně-patologický jev. Hlavním faktorem pro uvedené teorie je sociální prostředí, které působí na vznik i redukci kriminality. Největší vliv na člověka má prostředí, ve kterém se socializuje a chystá na své postavení ve společnosti. Toto zjištění konstatují kriminologové, kteří se zaměřují tímto směrem. (Novotný O., Zapletal J., 2001)

Větší kriminalitu u mužů si sociologické teorie vysvětlují odlišným sociálním postavením obou pohlaví. Hlavou rodiny je povětšinou muž, a jestliže nemůže zabezpečit rodinu zákonnou cestou, zkouší cestu protizákonnou. Kriminalita u mužů a žen by byla totožná v případě, kdyby ženy měly shodnou společenskou a ekonomickou pozici jako muži. (Čepelák J., Karabec Z, 1986)

V životě se každá osoba učí o společenských rolích a postupu začleňování se do společnosti. Postupně si vrývá do paměti návyky, pravidla chování, hodnoty, které jsou významné pro život. Výchova, která je odlišná u chlapců a dívek, má na sociální role velký vliv. Dívky jsou vychovávány k empatii, opatrnosti a poslušnosti, kdežto chlapci jsou vedeni k osobitosti, aktivnímu jednání, vstřícnosti atd. (Urbanová M., Večeřa M., 2004)

2.3.4 Feministické teorie

Feministické teorie se opírají především o rozdílnosti pozic žen a mužů ve společnosti. Nejvíce se tyto teorie dostaly do podvědomí lidí s rozvojem feministického hnutí. Tyto teorie podotýkají, že zločin a trestný čin je určen výhradně pro mužskou část obyvatelstva. Z tohoto důvodu není většina trestů přijatelná ani účinná pro ženy. (Smart C., 1977)

Běžně mají ženy roli výhradně v oblasti reprodukce společnosti, zatímco muži v oblasti materiální či hmotné výroby. Tato myšlenka je mezi lidmi vžita od nepaměti. Vyzkoumat vznik, příčinu, důvod této myšlenky, nestejnosti a odhalit patriarchální povahu společnosti, kde jsou muži nadřizení ženám, kteří stanovují zásady a pravidla je hlavní myšlenka a cíl feminismu. (Smart C., 1977)

Živitelem rodiny je tradičně muž, který je odpovědný za spokojenost nebo nespokojenost jeho rodiny. Ženské krádeže lze omluvit tím, že ženy nebo spíše matky chtěly, aby jejich děti nehladověly, jelikož muž tuto úlohu nesplnil. Soudci na tuto skutečnost povětšinou berou ohled, což se poté projeví na nižším trestu. (Oates-Indruchová L., 2011)

2.4 Specifika ženské kriminality oproti kriminalitě mužů

Spousta autorů se zabývá problematikou nízké kriminality žen oproti kriminalitě mužů. Usilují o zkoumání důvodu, proč tomu vlastně tak je. Například podle Heidensohnové lze delší dobu sledovat, že podíl ženské kriminality na souhrnné či celkové trestné činnosti je velice zanedbatelný. Závažnost trestných činů je nepatrnější a ženy bývají jen zřídka odsouzeny k výkonu trestu odnětí svobody. (Urbanová M., Večeřa M. 2004)

Míra a menší závažnost páchaných deliktů je hlavní znak ženské kriminality. V podstatě účast žen na trestné činnosti je tak malá a jejich delikty tak nízké, že věnovat se ženám po této stránce se dlouhý čas považovalo za mrhání časem. Ženská kriminalita nebyla považována jako společenský nebo sociální problém a vidina ženy jako zločince se zdála být směšná. Jestliže se žena jako osoba „něžného pohlaví“ dopustila zločinu, byla obvykle předem označena za psychicky či duševně chorou. Bylo to dáno tím, že byla považována za osobnost, která neodpovídala dosavadním idejím ženy. (Nedbálková, 2002), (Urbanová M., Večeřa M. 2004)

Kriminalita žen se dle řady autorů odlišuje od kriminality mužů hlavně tím, že v ní převládá méně závažná majetková trestná činnost. Ženy jsou častokrát stíhány za krádeže prosté. Tyto krádeže bývají povětšinou doprovázejícím jevem prostituce. (Blatníková Š., Netík K., 2007), (Morrison, 2014)

Co se týká dalších znaků ženské kriminality, jde např. o nižší počet výskytu recidivy. V případech, že k ní dojde, nejedná se mnohdy o zaměření na jeden jediný druh trestné činnosti. Ženy se povětšinou dopouštějí trestné činnosti jednotlivě narozdíl od mužů. Zřídka se organizují do různých gangů a skupin. V porovnání s muži jsou ženy obezřetnější, pasivnější a vystupují jen jako pomocná síla při trestné činnosti mužů, zatímco muži usilují o to, vystupovat při trestné činnosti aktivněji. (Urbanová M., Večeřa M., 2004)

Mezi další znak ženské kriminality se může řadit povahu deliktů. Lze tedy konstatovat, že u jednotlivých provinění převládá účast mužů. Jsou ovšem známé delikty, které díky jejich zákonnému vymezení eliminují angažovanost určitého pohlaví. Vznikají tím ženské nebo mužské delikty. (Urbanová M., Večeřa M., 2004)

Násilných deliktů, se muži dopouští v mnohem větší míře než ženy. Ženy se uchylují k fyzickým útokům většinou v rodinných či partnerských neshodách či konfliktech. V žárlivosti či při emočně vypjatých situacích se ženy dopouští nejvyššího množství vražd.

Otázka, zda fáze menstruačního cyklu ženy nebo těhotenství, mohou mít kriminogenní význam, upoutala pozornost spousty lékařů a kriminologů. Je také známo, že menstruační cyklus (menstruace a premenstruum) zvyrazňuje např. u depresivně laděných žen jejich depresi. (Čepelák J., Karabec Z., 1987)

2.5 Vývoj ženské kriminality

Česká republika v komparaci s okolními státy, patří k zemím s nejnižším zastoupením žen, co se týče páchaní trestné činnosti. I když ženská kriminalita narůstá, tvoří ženy mezi pachateli drobné procento. Ženy se častokrát ve statistikách o kriminalitě objevují spíše jako oběti než jako pachatelky. Souhrnná škoda zapříčiněná ženami je, taktéž o mnoho menší než škoda, kterou způsobí muži. (Kuchta J., Válková H., 2019; Urbanová M., Večeřa M., 2004)

Kriminalita žen velmi podléhá vnějším vlivům, společenským změnám a nepochybně také změnám, které nastávají v trestní legislativě a trestně-právní politice obecně. To lze např. sledovat ve spojitosti s novelou trestního zákona z roku 1973. Tato novela trestního zákona přinesla rozšíření skutkové podstaty trestného činu výtržnictví a také změny, ke kterým došlo v českém zákonodárství po roce 1989. V roce 1990 poté došlo ke značnému nárůstu kriminality. Registrované činy dosahovaly vysokých čísel a to 216 852. Roky 1990 až 1993 s sebou přinesly rychlý nárůst trestných činů, a to až o trojnásobek oproti roku 1989. Tento extrémní nárůst kriminality způsobil především přechod od totalitního režimu ke svobodné společnosti, otevření hranic a migrace, rozvoj tržní ekonomiky a amnestie prezidenta republiky v roce 1989–1990. V tomto období k nepřehlédnutelnému poklesu objasněnosti významně přispěly faktory jako je destabilizace OČTŘ, nízká ochota občanů oznamovat trestné činy a jejich pachatele a nízká personální kapacita OČTŘ. (Kuchta J., Válková H., 2019)

V roce 1994 došlo k významnému poklesu registrovaných trestných činů a to na výskyt okolo 370 000. Tuto skutečnost lze přisuzovat tomu, že obyvatelé více důvěřovali OČTŘ, a že došlo k ustálení společnosti. Také změna TZK mohla mít vliv na mírné snížení trestných činů. Míra objasněnosti těchto trestných činů tvořila okolo 35 % což tvoří 130 000 trestných činů. V roce 1995 se evidovalo 345 600 trestných činů a postupné přibývání trestných činů trvalo až do roku 1999, kdy se jich evidovalo 426 626. V tomto roce počet trestných činů dosáhl svého maxima. (Kuchta J., Válková H., 2019)

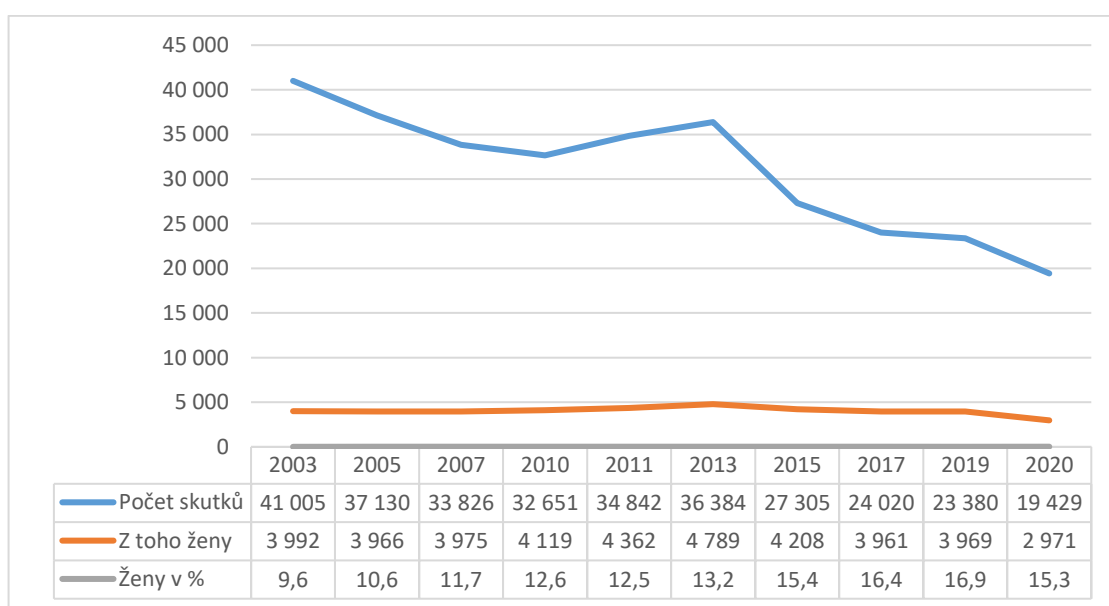
Majetková kriminalita

Ženy měly na celkové majetkové kriminalitě podíl, který dosahoval 9,9-16,6 %. Od roku 2003 do roku 2005, to v roce 2004 bylo 9,9 % a v roce 2005 10,6 %. O dva roky později, v roce 2007 stále pokračoval vzrůstající trend z předchozích let. V tomto roce dosahoval podíl 11,8 %. Avšak v následujících čtyřech letech se situace ustálila, dokonce se mírně snižovala. V roce 2010 dosahoval podíl žen na majetkové kriminalitě 12,6 % a v roce 2011 12,5%. V období od roku 2012 do roku 2020 se zvyšovala majetková trestná činnost. V roce 2014 dosahoval celkový podíl žen mezi všemi známými pachateli 14 %. V roce 2015 bylo zastoupení žen mezi známými pachateli v majetkové kriminalitě 15,6 %, v roce 2016 17,5 %, dále v roce 2019 došlo k poklesu na necelých 17 % a v roce 2020 došlo k dalšímu poklesu a to na 15,3 %. (Statistické přehledy kriminality za roky 2003-2015, © 2022; Zaostrěno na ženy a muže - 2017, 2017; Zaostrěno na ženy a muže - 2020, 2020; Zaostrěno na ženy a muže - 2021, 2021)

Kapesní krádeže v období od roku 2003 do roku 2005 byly nejčastější trestné činy z majetkové trestné činnosti, na kterých se podílely ženy. Podíl kapesních krádeží žen na celkovém počtu stíhaných trestných činů se pohyboval od 28,1 % do 30,9 % a má spíše snahu klesat, i když nepravidelně. Dále jsou ženy poměrně často stíhány za vykrádání bytů. Ženy přitom tvoří přibližně jednu pětinu těchto trestných činů, mezi 21,3 % a 17,1 %. U majetkové trestné činnosti je potřeba také zmínit vysoké procento žen zapojených do podvodů. Jedná se o rozmezí od 18,8 % do 19,1 %, což odpovídá, že každá pátá až sedmá osoba, která páchá tento trestný čin je žena. (Statistické přehledy kriminality za roky 2003-2005, © 2022)

V letech 2005 až 2011 dosahoval podíl žen na kapesních krádežích 30,6-27,4 %. Podíl má tak kolísavý charakter. K problematice kapesních krádeží je třeba dodat, že jsou charakteristické vysokou latencí. U žen je také větší míra zastoupení v trestných činech krádeží v bytech. Toto zastoupení se pohybuje v rozmezí od 17,4 % do 22,7 %, přičemž v roce 2010 dosahoval jejich podíl 22,3 % a v roce 2011 22,5 %. U podvodů, ve kterých ženské pachatelky tvoří poměrně vysoké procento, se počet v letech 2005 až 2011 stále zvyšoval. Ovšem mezi lety 2005 až 2008 se absolutní počet podvodů snížil. Následně v roce 2009 došlo k podstatnému nárůstu na 21,2 %. I v průběhu dalších let toto procento rostlo. V roce 2010 ženy dosahovaly 21,6 % podílu a v roce 2011 to bylo dokonce 24 %. (Statistické přehledy kriminality za roky 2005-2011, © 2022)

V roce 2014 stále převládají krádeže, a to tzv. prosté, u kterých je 16% zastoupení žen mezi známými pachateli. U trestného činu vloupání je to jen 8% zastoupení žen. Ovšem nejvíce krádeží, které spáchají ženy, zaznamenala policie u krádeží v jiných objektech, počet těchto pachatelek byl až 2 000. Přibližně 500 pachatelek páchalo trestný čin krádeže v bytech a cca 270 pachatelek páchalo kapesní krádeže. Ženy jsou dále často pachatelkami podvodů a zpronevěř. V roce 2015 dosahovalo zastoupení žen mezi známými pachateli v majetkové trestné činnosti 15,6 %. I v roce 2020 převládají krádeže prosté, které tvoří přes 16 % všech známých pachatelů. (Marešová A., 2015; Diblíková S., 2016; Scheinost M., 2021)

Graf 2 - Vývoj majetkové kriminality

[Zdroj: Statistické přehledy kriminality za rok 2003, 2005, 2007, 2010, 2011, 2013, 2015 a Zaostrěno na ženy a muže v roce 2018, 2020 a 2021, vlastní zpracování]

Násilná kriminalita

V násilné kriminalitě jsou nejčastějšími trestnými činy úmyslné ublížení na zdraví, loupeže a vraždy. Podíl žen na celkovém počtu těchto násilných trestných činů je zhruba stejný jako celkový počet majetkových trestných činů. Toto procento se pohybuje tedy v rozmezí od 7,5 % do 10 %. V roce 2003 dosahoval podíl žen 9,6 %. Následující rok klesl, a to na 9,2 % a v roce 2005 vzrostl, a to až na 9,5 %. Avšak kriminalita mezi ženami v letech 2005 až 2011 mírně klesala. V roce 2007 dosahoval podíl 8,8 %, v roce 2010 mírně vzrostl na 9,1 % ale v roce 2011 opět klesl, a to na 8,9 %. Ženy tradičně páchají málo násilných

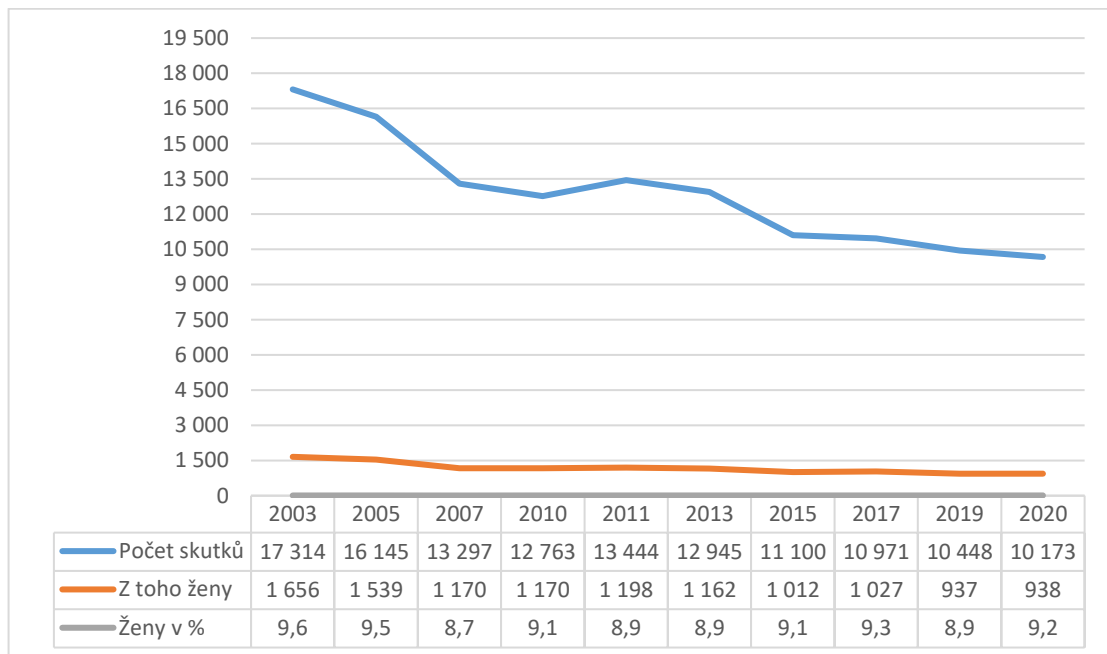
trestných činů, ale v roce 2014 toto procento mírně vzrostlo a to na necelých 10 %. Následující rok však zastoupení žen páčajících násilné trestné činy opět kleslo, a to o jeden procentní bod, tedy na necelých 9,1 %. V roce 2020 podíl žen na násilné kriminalitě mezi všemi známými pachateli nepatrně vzrostla na 9,2 %. (Statistické přehledy kriminality za roky 2003-2015 © 2022; Zaostrěno na ženy a muže 2021, 2021)

Téměř dvě pětiny násilné kriminality tvoří osoby stíhané pro úmyslné ublížení na zdraví a ženy se na tomto trestném činu podílely v rozmezí 6,3-8,4 %. V roce 2005 to bylo 7,5 %. V otázce loupeží, se jedná obvykle o 13 % až 14 % ze všech stíhaných násilných trestných činů. Účast žen právě na loupežích je o něco nižší než celkový počet stíhaných násilných trestných činů, a to v rozmezí od 6,1 % do 8,35 %. V období od roku 2003 do roku 2005 ženy spáchaly mezi třemi až čtyřmi desítkami vražd, kdy minimální počet bylo 26 vražd a maximální počet byl 43. (Statistické přehledy kriminality za roky 2003-2005, © 2022)

V letech 2005 až 2011 bylo za úmyslné ublížení na zdraví stíháno 6,8 % až 7,9 % žen. Ovšem v roce 2009 se podíl zvýšil o 1,1 % a v posledních dvou letech zůstal stabilní na 6,9 %. Loupeže se týkají žen méně než násilí celkově, tj. v rozmezí od 6,8 % do 8,4 %. V absolutním vyjádření se počet žen stíhaných za loupeže snížil až v roce 2009. Oproti předchozímu roku byl zaznamenán naprosto malý nárůst o 0,28 %, což odpovídá počtu 13 pachatelek. Od roku 2009 do roku 2011 procento podílu žen na loupeži opět klesá. V roce 2011 činil podíl žen na loupeži 7,3 %. V letech 2005 až 2011 se podíl žen stíhaných za trestný čin vraždy pohyboval od 8,8 % do 18,3 %. V roce 2008 nastal výrazný pokles podílu žen na vraždách. Oproti roku 2007, kdy bylo spácháno 31 vražd a podíl dosahoval 14,4 %, klesl o 6,1 %. Od následujícího roku se však podíl žen opět zvýšil. K velkému nárůstu došlo v roce 2010, kdy podíl žen dosáhl dokonce 18,3 %. V roce 2011 však míra opět klesla na 11,5 %, což znamená, že ze všech 166 vražd bylo 19 spáchaných ženami. Existuje také pouze jeden typ vraždy, který je specifický pro ženy a tím je trestný čin vražda novorozeného dítěte matkou. Výskyt tohoto trestného činu je obecně velmi malý, pouze jeden případ byl registrován v roce 2009, 2010 i 2011. (Statistické přehledy kriminality za roky 2005-2011, © 2022)

Ženy tradičně páčají málo násilných trestných činů, zastoupení je od roku 2012 okolo 10 % mezi známými pachateli násilí. Za vraždu bylo např. v roce 2014 stíháno 18 žen z celkem 143 známých pachatelů. Nejvíce násilných trestných činů mělo však charakter úmyslného ublížení na zdraví. Za vraždu bylo v roce 2015 stíháno 26 žen z celkem

154 známých pachatelů, což znamená nárůst o 4 % oproti předchozímu roku. Ovšem v roce 2016 nastal u trestných činů vraždy pokles o 2,5 % oproti předchozímu roku. Bylo tedy stíháno jen 22 žen. (Statistické přehledy kriminality za rok 2012, 2014, 2015, © 2022; Diblíková S., 2017)

Graf 3 - Vývoj násilné kriminality

[Zdroj: Statistické přehledy kriminality za rok 2003, 2005, 2007, 2010, 2011, 2013, 2015 a Zaostřeno na ženy a muže v roce 2018, 2020 a 2021, vlastní zpracování]

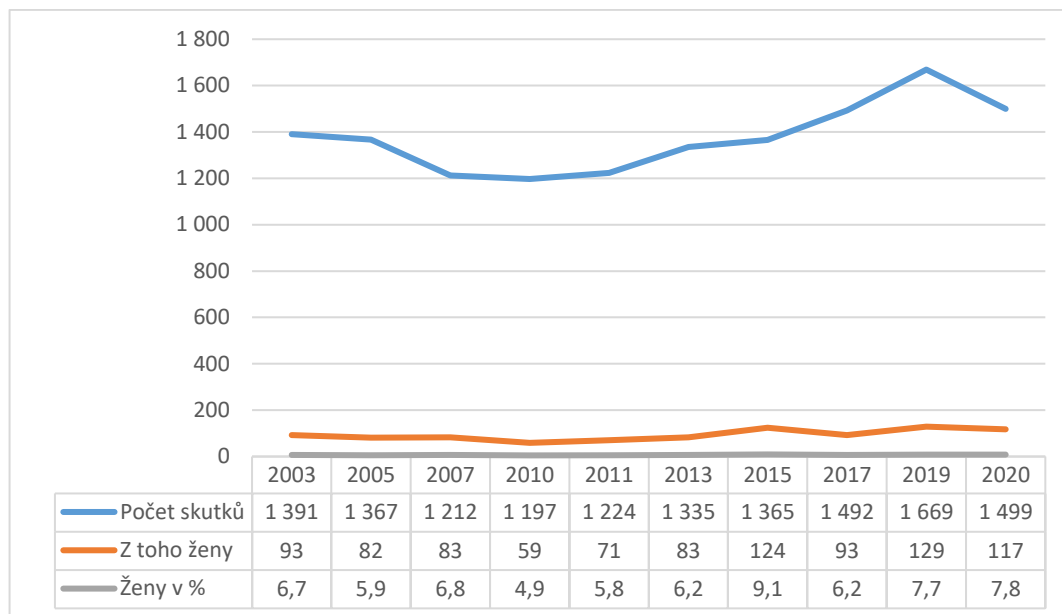
Mravnostní kriminalita

Mravnostní kriminalita u žen je poměrově nejmenší. U této kriminality je vysoká míra latence neboli skrytosti. Na celkové míře mravnostní trestné činnosti se ženy podílely 5 % až 6 %. Ovšem i zde je možno pozorovat postupný nárůst ženské kriminality. Z veškerých stíhaných osob dosahoval podíl žen v roce 2004 6,6 % a 5,9 % v roce 2005. Největší nárůst nastal v roce 2008, v tomto roce se podíl žen zvýšil a činil tedy 7,2 %. Rok 2012 a podíl žen na mravnostní kriminalitě byl poměrně stejný jako v roce 2008 a to 7,3 %, v roce 2014 procento kleslo na 6,5 % a v roce 2015 podíl opět narostl, a to až na 9,1 %. Následující rok nastal znovu pokles na 7,7 % a přibližně tohoto procenta dosahoval podíl žen i v roce 2020. (Statistické přehledy kriminality za roky 2004-2015, © 2022; Zaostřeno na ženy a muže 2017, 2017; Zaostřeno na ženy a muže 2021, 2021)

V mravnostní kriminalitě je páčáno především znásilnění, pohlavní zneužívání a kuplířství. Pachatelé kuplířství tvořili přibližně v letech 2003 až 2005 asi 8-10 % ze všech stíhaných pachatelů mravnostní kriminality. Významně se na něm podílely i ženy, a to tak, že každý třetí nebo čtvrtý jedinec byla žena, např. v roce 2005 dovršil podíl žen na trestném činu kuplířství 32 %, což odpovídá přibližně šesti až tří desítek pachatelek za rok. Ovšem jejich počty v průběhu let neustále klesají. Podílově však pokles není tak výrazný, jelikož se snížil i počet odhalených případů. V policejní statistice je pohlavní zneužívání představeno jako pohlavní zneužívání „v závislosti“ nebo „ostatní“. První typ, což je pohlavní zneužívání „v závislosti“ není u žen moc běžný, zatímco druhý typ se ustáleně drží na hranici 4 až 5 % z tohoto typu trestné činnosti. V roce 2003 však procento vzrostlo na 6,3 %, ale v roce 2005 se vrátilo na 4,4 %. (Statistické přehledy kriminality za roky 2003-2005, © 2022)

Mezi lety 2005 až 2011 se podíl z celkového počtu trestných činů kuplířství pohyboval v rozmezí od 31 % do 42,9 %. V absolutních číslech v roce 2008 bylo za trestný čin kuplířství stíháno 30 žen zatímco v roce 2009 bylo stíháno pouze 13 žen. Dále jich v roce 2010 bylo 12 a 23 pachatelek v roce 2011. Co se týká pohlavního zneužívání, tak u žen mezi lety 2005 až 2011 stále není pohlavní zneužívání „v závislosti“ tak časté jako, pohlavní zneužívání „ostatní“ u kterého se podíl žen pohybuje mezi 4,4 % v roce 2005 a 6,8 % v roce 2007. V posledních letech lze sledovat mírný pokles. Pouze v roce 2010 byla odchylka od tohoto poklesu, kdy se podíl žen oproti předchozímu roku zvýšil o 1 % z 5,2 % na 6,2 %. V roce 2011 ženy představovaly 4,3 % všech stíhaných pachatelů tohoto trestného činu. V absolutním vyjádření se počet žen, které se dopustily pohlavního zneužívání v posledních letech pohybuje kolem 30 pachatelek ročně, s výrazným poklesem v roce 2011 a to na 19 pachatelek. (Statistické přehledy kriminality za roky 2005-2011, © 2022)

Od roku 2012 do roku 2020 se ženy nejčastěji dopouštěly trestného činu pohlavní zneužití „ostatní“. V roce 2012 ženy spáchaly 47 těchto trestných činů, v roce 2014 nastal pokles na 37 a v roce 2015 počet opět vzrostl na 56 těchto trestných činů. Druhým nejčastějším trestným činem je trestný čin kuplířství, kde počet dosahoval 13 pachatelek v roce 2012. Další roky už tento počet stoupal. V roce 2014 to bylo 24 trestných činů kuplířství a v roce 2015 o dva ořípady více a počet tedy byl 26 trestných činů. V tomto období také můžeme pozorovat i nepatrná čísla u trestného činu obchodu s lidmi. Ženy spáchaly tento trestný čin v roce 2012 7krát, v roce 2014 počet stoupl o dva trestné činy a v roce 2015 počet klesl o jeden trestný čin. (Statistické přehledy kriminality za roky 2012-2015, © 2022)

Graf 4 - Vývoj mravnostní kriminality

[Zdroj: Statistické přehledy kriminality za rok 2003, 2005, 2007, 2010, 2011, 2013, 2015 a Zaostřeno na ženy a muže v roce 2018, 2020 a 2021, vlastní zpracování]

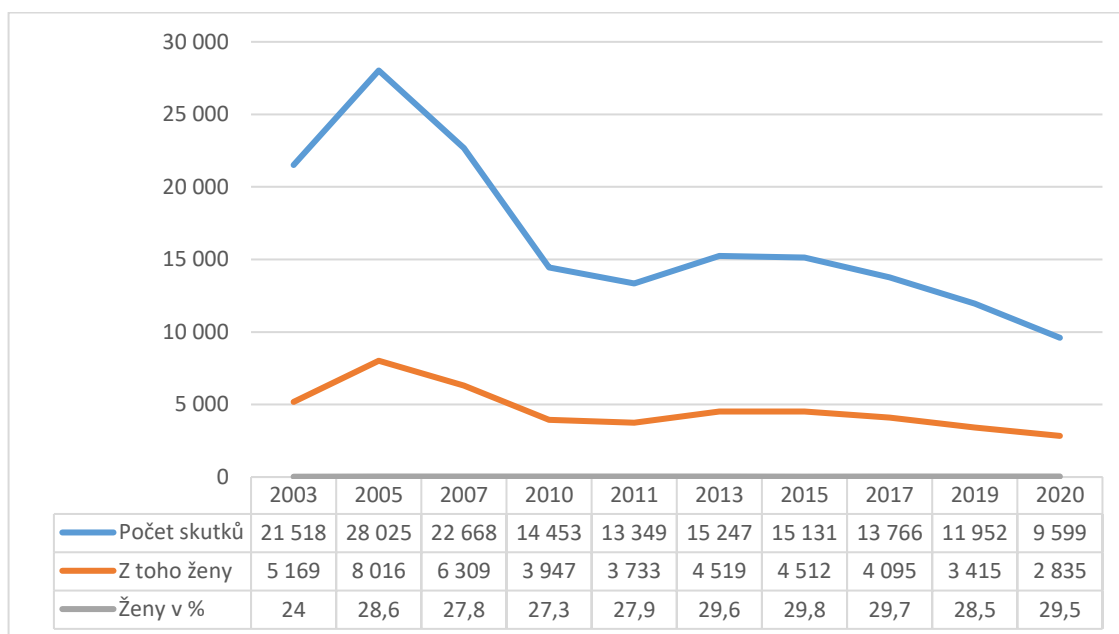
Hospodářská kriminalita

Ženy jsou silně zapojeny do hospodářské kriminality a jejich podíl se pohybuje mezi 26 % až 30 % v letech 2005–2011. Podíl žen, na těchto trestných činech, mezi lety 2005 a 2009 klesal. V roce 2005 dosahoval podíl 28,6 %, v roce 2007 27,8 % a v roce 2009 27,5 %. Od tohoto roku, podíl každoročně vzrostl, v roce 2011 dosáhl 28 %. I v roce 2012 dosahoval podíl žen necelých 28 %. Rok 2014 znamenal další nárůst žen, které páchají hospodářskou trestnou činností a podíl byl tedy 29,8 %. Následující rok se podíl žen opět zvětšil a v roce 2016 dosahoval 30,3 %. V roce 2018 se už podíl zmenšil na 28,1 %. Ovšem následující roky znamenaly opět nárůst a to na 28,6 % a v roce 2020 na 29,5 %. (Statistické přehledy kriminality za roky 2005-2015, © 2022; Zaostřeno na ženy a muže – 2017, 2017; Zaostřeno na ženy a muže – 2019, 2019; Zaostřeno na ženy a muže – 2021, 2021)

V hospodářské kriminalitě se ženy nejčastěji dopouští podvodu, který je páchán proti obchodním společnostem, firmám, obchodním partnerům i státu, dále zpronevěry, nebo úvěrového podvodu. Na trestném činu podvodu, který je páchán proti obchodním společnostem, firmám, obchodním partnerům i státu, se podíl žen v letech 2005 až 2011 pohyboval od 22,3 % do 26,8 % a každým rokem se stabilně zvyšoval. Ženy mají rovněž

značný podíl na trestném činu zpronevěry. V roce 2011 dosahoval podíl 29,1 %, podobně jako v předchozích letech. V případech neoprávněného držení platebních karet, je podíl žen cca 26-28,9 %. V roce 2005 podíl na tomto trestném činu dosahoval 27,7 %, o dva roky později podíl klesl na 26,7 %. V roce 2010 se podíl znovu snížil a to o necelý jeden procentuální bod a v roce 2011 místo dalšího poklesu přišel nárůst z 26 % na 26,9 %. (Statistické přehledy kriminality za roky 2005-2011, © 2022)

Úvěrový podvod byl hned po krádežích v roce 2014 nejčastější trestná činnost páchaná ženami. Počet známých pachatelek trestného činu úvěrový podvod dosáhl v roce 2014 výše 1 570 a podíl žen mezi všemi pachateli tohoto trestného činu byl 38 %. V roce 2018 páchaly ženy trestný čin úvěrový podvod ve 27 % ze všech pachatelů. V roce 2020 byl úvěrový podvod podle nejvyššího počtu známých pachatelek jeden z nejčastějších trestných činů. (Marešová A., 2015, Diblíková S., 2019, Scheinost M., 2021)

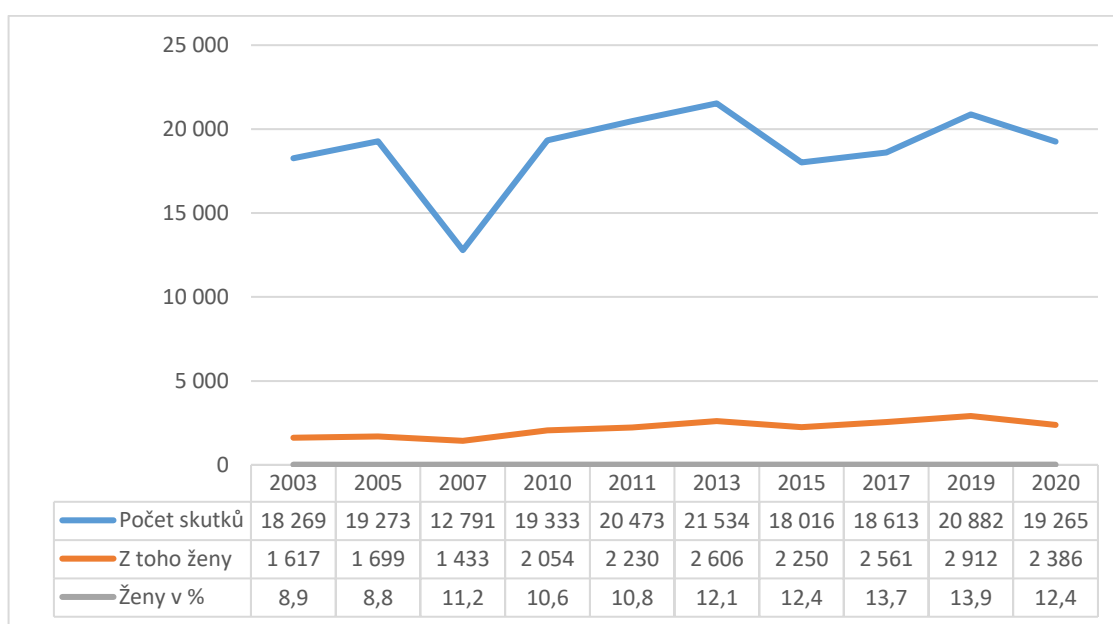
Graf 5 - Vývoj hospodářské kriminality

[Zdroj: Statistické přehledy kriminality za rok 2003, 2005, 2007, 2010, 2011, 2013, 2015 a Zaostřeno na ženy a muže v roce 2018, 2020 a 2021, vlastní zpracování]

Ostatní kriminalita

U ostatních trestných činů jsou ženy často zapojeny do trestného činu maření výkonu úředního rozhodnutí, výtržnictví a ohrožování mravní výchovy mladistvých. Ženy, se ze všech osob páchajících trestný čin maření výkonu úředního rozhodnutí podílely

od roku 2003 do roku 2020 v rozmezí od 4 % do 5 %. Co se týče trestného činu výtržnictví, ženy se na tomto trestném činu podílely okolo 5 % až 6 %. Podíl žen na trestném činu ohrožování mravní výchovy dítěte je přes 60 %. Výsledkem je, že počet žen v této trestné činnosti dokonce převyšuje počet mužů. Vysoký počet pachatelek je způsoben tím, že ženy jsou většinou těmi, kdo se v naší společnosti stará o děti. Proto jsou jeho typickými pachateli ženy, kterým je po rozvodu svěřena péče o dítě. V roce 2011 podíl žen na tomto trestném činu dosahoval 65,4 %, v roce 2015 mírně klesl na 64 % a v roce 2018 podíl zůstal stejný, jako v roce 2015, a to 64 %. (Statistické přehledy kriminality za roky 2011 a 2015, © 2022; Diblíková S., 2019)

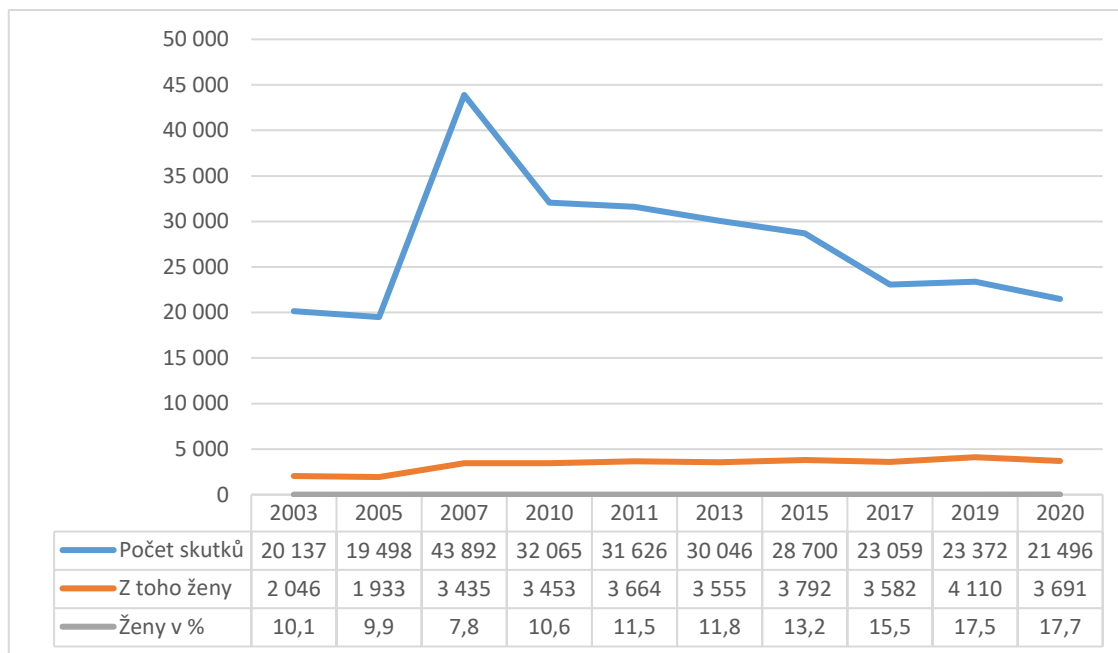
Graf 6 - Vývoj ostatní kriminality

[Zdroj: Statistické přehledy kriminality za rok 2003, 2005, 2007, 2010, 2011, 2013, 2015 a Zaostřeno na ženy a muže v roce 2018, 2020 a 2021, vlastní zpracování]

Zbývající kriminalita

Pro zbývající kriminalitu jsou typické trestné činy zanedbání povinné výživy a dopravních nehody z nedbalosti. Ročně je stíháno asi 800 až 1000 žen za zanedbání povinné výživy a 500 až 700 za dopravní nehody z nedbalosti. Ženy, v rámci trestného činu zanedbání povinné výživy zaujímá relativně velký podíl. Tento podíl se každoročně mírně zvyšuje a v roce 2011 dosáhl 11 %. V roce 2014 byl výrazný růst stíhaných žen v důsledku způsoben i stoupajícím počtem dopravních nehod způsobených z nedbalosti, u kterých je v 18 % zastoupena žena. Dále je výrazný růst stíhaných žen způsoben z důvodu spáchání trestného

činu zanedbáním povinné výživy, u kterého je zastoupení žen mezi pachateli tohoto trestného činu 12 %. V roce 2020, dle nejvyššího počtu známých pachatelek, se ženy nejčastěji dopouštějí trestných činů zanedbání povinné výživy, nedbalostních dopravních nehod a trestného činu ohrožení pod vlivem návykové látky a opilství. (Marešová A., 2015; Scheinost M., 2021)

Graf 7 - Vývoj zbývající kriminality

[Zdroj: Statistické přehledy kriminality za rok 2003, 2005, 2007, 2010, 2011, 2013, 2015 a Zaostřeno na ženy a muže v roce 2018, 2020 a 2021, vlastní zpracování]

II. PRAKTICKÁ ČÁST

3 ŽENSKÉ VĚZNICE A PACHATELKY NEJZÁVAŽNĚJŠÍCH TRESTNÝCH ČINŮ

Třetí velká kapitola pojednává nejprve o ženských věznicích jak v ČR, tak i na Slovensku a dále o pachatelkách nejzávažnějších trestných činů, které byly spáchány jak na území ČR, tak i Slovenska.

3.1 Ženské věznice v České republice

V současné době jsou v ČR čtyři ženské věznice. První z nich je věznice v Opavě. Další je věznice ve Světlé nad Sázavou, v Praze-Řepích a věznice ve Velkých Přílepech. Koncem roku 2003 byla věznice v Pardubicích také věznicí pro ženy, ale ta se však stala věznicí jen pro muže. (Vězeňská služba ČR, © 2022)

Věznice Opava

Věznice a ústav pro výkon zabezpečovací detence Opava sídlí ve dvou budovách v Moravskoslezském kraji. Mimo odsouzených žen ve výkonu trestu v opavské věznici je zde také oddělení pro odsouzené muže. Trest si zde také do roku 2009 odpykávali i mladiství pachatelé, ovšem poté byla budova přestavěna tak, aby splňovala všechny podmínky pro bezpečný výkon zabezpečovací detence. Celková kapacita věznice je stanovena na 372 míst, z toho 322 je určeno pro výkon trestu odsouzených žen a 50 míst pro výkon zabezpečovací detence mužů. O čistě ženském vězení se v tomto případě nejedná. (Základní informace, © 2022a)

Věznice Opava provozuje od roku 1999 zaměřené oddělení na poskytování protialkoholové a protidrogové léčby a také na patologické hráčství. Věznice a ústav jsou charakteristické vysokou mírou zaměstnanosti vězňů. Asi 70 % vězňů je zaměstnáno ve vnitřních provozech. Vězni pracují v určených výrobních provozech v rámci věznice. Další část odsouzených je zaměstnána na venkovních nestřežených pracovištích. Vězni pracují v oborech, jako je zemědělství, stavebnictví, strojírenství atd. Odsouzené ženy pečují o lidi s těžkým mentálním postižením v Ústavu sociální péče Marianum a jejím nabízena i práce ve vězeňských prádelnách. (Základní informace, © 2022a)

Věznice Opava má speciální program pro zacházení s odsouzenými ženami. Tyto programy jsou navrženy tak, aby odpovídaly vzdělání, sociálním návykům a zkušenostem pachatele. Ženy se také mohou věnovat sportům, jako je fitness, jóga nebo stolní tenis. Odsouzené ženy

se mohou učit cizí jazyky a poté navštěvovat rekvalifikační kurzy. (Základní informace, © 2022a)

Věznice Světlá nad Sázavou

Věznice se nachází v Českomoravské vysočině ve městě Světlá nad Sázavou. Vězeňská služba ČR převzala v roce 2000 areál, který původně sloužil školským úřadům v Teplicích. Cílem bylo z tohoto objektu vybudovat vězeňské zázemí pro odsouzené ženy. Po nezbytné rekonstrukci sem bylo v listopadu 2000 umístěno několik žen. Díky modernizaci se ubytovací kapacita zvyšovala až na 760 míst. Věznice také zaměstnává a vzdělává odsouzené vězně. (Základní informace, © 2022b)

Ženy odsouzené se mohou ve věznici věnovat činnostem, při kterých využijí své schopnosti a dovednosti. Mezi tyto aktivity patří např. sport, řemesla, hudba, zahradničení nebo také keramika, ale i výuka cizích jazyků a práce na počítači. Do dětských domovů se dováží výrobky, které odsouzené ženy vyrobí. Jedná se o hračky, oblečení a další výrobky. Věznice navázala spolupráci se Střední školou obchodu a služeb Jihlava, která zajišťuje odsouzeným ženám výuku v oboru kuchař, číšník. Výuční list takto může získat odsouzená žena po úspěšném složení závěrečné zkoušky. (Vzdělávání vězňů, © 2022)

Věznice Světlá nad Sázavou je od roku 2002 jediným zařízením v ČR, které zajišťuje výkon trestu matek s dětmi do 3 let. Jedná se o vyhrazené oddělení, které dovoluje matkám se starat o své nezletilé dítě. Kapacita oddělení je 15 odsouzených matek a 20 dětí. Rodičovské a výchovné programy se zaměřují především na rozvoj dítěte a kladou důraz na udržení citové vazby mezi matkou a dítětem. Hlavním smyslem programu je, aby každá matka zvládla péči o své dítě. (Výkon vězeňství, © 2022)

Věznice Praha-Řepy

Věznice Praha-Řepy slouží pro výkon trestu odsouzeným ženám a nachází se v Domě sv. Karla Boromejského v Řepích. Jedná se o pobočku vazební věznice Praha-Ruzyně. Domov sv. Karla Boromejského také umožňuje komplexní ošetrovatelskou a sociální péči ať už seniorům, tak i nemocným lidem. Objekt je majetkem Kongregace Milosrdných sester, která byla založena v polovině 17. století ve francouzském městě Nancy. V roce 1865 byl tento objekt pronajat vládě a vláda zde začala provozovat ženskou věznici. V roce 1948 byla ženská věznice zrušena a ošetrovatelky byly nuceny odejít. Teprve v roce 1989 se Kongregace plně vrátila, a to díky převratu na politické scéně. V roce 1996 byl Domov přestavěn a zároveň bylo zřízeno oddělení péče o osoby se zdravotním postižením.

Proto sektor poskytuje pracovní nabídky pro odsouzené ženy starat se o pacienty. (Výkon trestu pro odsouzené ženy, © 2022)

Ubytovací kapacitu tvoří 56 míst, rozdělných do 10 pokojů po 5 místech. Pokoje odsouzených žen jsou rozděleny do dvou pater budovy. K dispozici je 1 jídelna, 2 kuchyně, 2 kulturní místnosti, 2 sportovní místnosti, 2 sportovní a odpočinkové prostory a 1 učebna. Ženy odsouzené k výkonu trestu v Domově pracují na odděleních i mimo ně. Mezi pracovní příležitosti pro odsouzené ženy patří úklid, práce v prádelnách, v kuchyních nebo také pracují jako pomocné síly. Pro práci jako kvalifikované ošetřovatelky si zde mohou odsouzené ženy udělat Sanitářský kurz sv. Zdislavy z Lemberka. Tento kurz umožní odsouzeným pracovat ve zdravotnických či sociálních ústavech a zařízeních i po propuštění z výkonu trestu. (Výkon trestu pro odsouzené ženy, © 2022)

Věznice Velké Přílepy

Věznice je pobočkou vazební věznice Praha-Ruzyně. Tato věznice je určena pro výkon trestu odnětí svobody. Věznice Velké Přílepy byla zprovozněna v roce 2012 avšak fungovala pouze rok. Znovu otevřena byla v únoru 2015. Po amnestii Václava Havla byla budova z kapacitních důvodů uzavřena. Celková kapacita věznice činí 151 míst pro odsouzené ženy v kategorii dohledu a dozoru. Původně si zde odbývalo trest celkem 12 žen, ale došlo k přesunu odsouzených žen z věznice Světlá nad Sázavou a tím se jejich počet zvýšil. (ČTK, 2022)

3.2 Ženské věznice na Slovensku

Věznice Levoča

Věznice byla do užívání předána v roce 1902 a měla kapacitu 110, nouzově až 220 vězňenských osob. Jako krajská věznice byla v provozu do roku 1949. Zanikla v roce 1960 a využívala se jako sklad státních hmotných rezerv. Po téměř 37 letech byla věznice zrekonstruována a svou činnost obnovila zřízením ústavu pro výkon vazby dne 14. února 1997. Od 1. října 2009 byl v důsledku přeplněnosti ubytovacích kapacit zřízen ústav pro výkon trestu odnětí svobody a ústav pro výkon vazby s profilací zaměřenou na výkon trestu odnětí svobody odsouzených žen ve středním stupni hlídání a dočasným umístěním obviněných a odsouzených mužů. Dne 1. února 2013 prošel ústav další transformací, kdy se po přijatých organizačních změnách na základě rozhodnutí ministra spravedlnosti

Slovenské republiky přenastavil na samostatný výkon trestu odnětí svobody odsouzených žen. (Charakteristika, © 2019b)

Věznice Nitra – Chrenová

Ústav pro výkon trestu odnětí svobody Nitra-Chrenová, patří mezi nejmodernější vězeňská zařízení na Slovensku. Byl zřízen 1. února 1992 a vybudovaný v prostorách tehdejší pobočky Ústavu pro výkon vazby v Nitře, v němž vykonávali trest odnětí svobody odsouzení muži, kteří byli zařazeni v I. nápravně výchovné skupině. Výstavba ústavu začala 17. června 1991, probíhala ve více etapách a byla završena předáním administrativní budovy 20. prosince 1999. Ústav je určen k výkonu trestu odnětí svobody žen v minimálním, středním a maximálním stupni hlídání a také mladistvým odsouzeným. (Charakteristika, © 2019a)

3.3 Pachatelky trestných činů v České a Slovenské republice

Marie Fikáčková

Marie Fikáčková, rozená Schmidová se narodila 9. září 1936 v Sušici. Pocházela z chudé rodiny, a i po válce se hlásila k německé národnosti. Její dětství nebylo příliš šťastné. Otec byl alkoholik, který měl násilnické sklony a netajil svou zášť k Čechům. S matkou nevycházela příliš dobře, a když vyrostla, často se s matkou hádala. V roce 1955 absolvovala s vyznamenáním Střední lékařskou školu v Klatovech. V ten samý rok ještě nastoupila do Ústavu národního zdraví v Sušici. O dva roky později, v říjnu roku 1967 byla přeložena na porodní oddělení. Na tomto oddělení si počínala velice dobře. V době vražd byla vdaná a neměla žádné děti. Vedení nemocnice také zvažovalo její povýšení na vrchní sestru. (Jedlička M., 2011a)

Dne 27. února 1960 odpoledne byla 24letá Marie Fikáčková v porodnici tehdejší okresní nemocnice Sušice zatčena. Dne 23. února 1960, když sloužila na porodním oddělení, zemřely dvě novorozené holčičky. Když byly provedeny pitvy zemřelých novorozenců, bylo zjištěno, že důvodem smrti bylo těžké poškození mozku a jednomu z novorozenců byly zlámány i ruce. Během takřka šestihodinového výslechu, který začal o půlnoci 28. února 1960, se samovolně přiznala, že 23. února v porodnici sušické nemocnice pomačkala hlavu 20 hodin starému novorozenci. Ve stejný den stejným způsobem ještě vážně ublížila 5týdennímu novorozenci. Oba novorozenci ženského pohlaví zemřely na vážná zranění. Přiznala také, že násilí použila na dalších asi deseti novorozencích,

kteří ovšem útok přežili. Motivem jejich činů byla nenávist k plačícím dětem. Do protokolu uvedla, že bití dětí dělala v době, kdy měla dostat menstruaci, anebo v průběhu menstruace, neboť ji rozčiloval pláč dětí, což v ní vzbudilo úplnou nenávist k dětem. (Jedlička M., 2011a)

Marie Fikáčková byla po necelých 8 měsících po zatčení odsouzena k trestu smrti. Rozsudek byl proveden dne 13. dubna 1961 v ranních hodinách v suterénu pankrácké věznice. (Jedlička M., 2011a)

Olga Hepnarová

Olga Hepnarová narozená 30. června 1951 pocházela z bohaté rodiny. Její otec byl bankovní úředník a její matka zubařka. Základní školou prošla s výborným prospěchem. V pozdějších letech si přestala rozumět s rodiči i okolím. Tyto problémy doprovázely potíže s navázáním jakéhokoli kontaktu s lidmi. Jak řekla, celý svět se stal jejím nepřítelem. V červnu roku 1964 se dokonce pokusila o sebevraždu. Strávila rok v psychiatrické léčebně. (Drbohlav A., 2015)

Olga Hepnarová 10. července 1973 před druhou hodinou odpoledne úmyslně najela nákladním automobilem Praga RN na nástupiště tramvaje, které se nacházelo na tehdejší třídě Obránců míru před domem číslo 9. V tu dobu bylo na nástupišti 25 lidí. Jejím úmyslem bylo usmrtit co nejvíce lidí. V důsledku jejího jednání bylo usmrceno 8 lidí a 11 dalších lidí bylo vážně zraněno. Její činy byly motivovány nenávistí ke společnosti. Rozsáhlá vyšetřování vyloučila verze o pochybení řidičky nebo selhání vozidla a politických motivech. (Drbohlav A., 2015)

Městský soud v Praze uznal Olgu Hepnarovou za osminásobnou vraždu dne 6. dubna 1974 vinnou a odsoudil ji k trestu smrti. Hepnarová rozsudek přijala a 12. března 1975 byla v pražské věznici na Pankráci popravena. (Jedlička M., 2011b)

Dana a Jaroslav Stodolovi

Případ byl jednou z posledních sériových vražd v ČR. Vražedné jednání páru od začátku doprovázela nesprávná a neprofesionální policejní práce, přičemž mnoho úmrtí bylo považováno za sebevraždu i přes jasné stopy cizího zavinění. (Drbohlav A., 2013)

Dana Stodolová se narodila 19. července 1970 v obci nedaleko Rimavské Soboty na Slovensku. Její otec byl zaměstnán jako traťový dělník. Byl závislý na alkoholu a často své děti bil. Její manžel, Jaroslav Stodola, který pocházel z problémové rodiny, se narodil 8. května roku 1966. (Drbohlav A., 2013)

Manželé Stodolovi si vybírali především starší lidi, kteří žili v menších městech či vesnicích. Jejich motivem k zabíjení byl zisk. Série vražd trvala 379 dní s nejméně osmi oběťmi na kontě. Pověštinou se nenásilnou formou vloupali do obydlí oběti a vyžadovali vodu či jiné maličkosti. Posléze však přišlo krvavé řádění, a to pro oběť znamenalo pomalou a bolestivou smrt. Své oběti trýznili, dokud jim nebylo řečeno, kde oběti ukrývají své peníze nebo šperky. Následně oběti zardousili (např. telefonním kabelem), nebo byla oběť několikrát násilně bodnuta. (Drbohlav A., 2013)

Stodolovi patřili do skupiny neorganizovaného vraždění, povětšinou vraždili ve vesnici, kde žili. To se jim však v roce 2002 vymstilo a byli zadrženi. Jejich do té doby idylický vztah se během soudního procesu zhroutil a začali se obviňovat navzájem. Média vytvořila obecné povědomí, že Jaroslav Stodola byl v postavení manipulovaného a submisivního. Ten tvrdil, že organizátorkou byla jeho manželka a že se zkrátka řídil jejími pokyny. Jednalo se však o nepravdivé tvrzení a vývoj případu ukázal, že každý z manželů nese stejný podíl viny. Vraždili jak každý sám, tak i společně, a to bez nátlaku toho druhého. Manželé byli v roce 2004 odsouzeni k doživotnímu trestu. Dnes jsou rozvedeni a údajně spolu vůbec nekomunikují. (Drbohlav A., 2013)

Irena Čubírková

Irena Čubírková, narozená 15. března 1923 byla třetí popravenou ženou za trestný čin vraždy v Československu po roce 1918. Svého manžela zavraždila v říjnu 1951 a svého přítele v prosinci roku 1964. Obě vraždy provedla dokonale připravené a v případě vraždy manžela v několika pokusech. (Jedlička M., 2011c)

Rodina Čubírkových bydlela v roce 1951 v Trutnově, který se nachází ve východních Čechách, kde Čubírková podváděla svého manžela. Když manžel její nevěru odhalil, Čubírková zvažovala, že se svého manžela zbaví. Se svým plánem seznámila svého milence Václava Bernarta. Ke spolupráci se jí podařilo přimět i manželku svého milence. První pokus o vraždu, kdy se Čubírková svého manžela pokusila otrávit lékem Fluocit nevyšel. Druhý pokus, kdy se Čubírková snažila vylákat manžela na procházku do lesa, kde ho měl její přítel usmrtit, také nevyšel. Čubírek totiž odmítl na procházku jít a nevědomky si tak dočasně zachránil život. Teprve třetí pokus o vraždu byl úspěšný. Čubírek 10. října 1951 nastoupil na nemocenské volno a ve volném čase maloval nábytek, chtěl proto snést z půdy kamna a zatopit v nich, aby lak na nábytku lépe usychal. Čubírková dala manželovi alkohol a prášky na spaní, po kterých následně usnul. Hned poté, zavolala svému příteli, který spícímu Čubírkovi rozbil hlavu a tím ho usmrtil. Tělo bylo přeneseno pod schody na půdu,

odkud Čubírková s Bernartovou svrhly kamna, které chtěl Čubírek snést z půdy. Vyšetřování bylo následně vyhodnoceno jako nešťastná náhoda bez cizího zavinění. (Jedlička M., 2011c)

Irena Čubírková se po roce 1959 přestěhovala se svým druhem Ambrozem Ščepkou do obce Boleráz, která se nacházela v okrese Trnava na Slovensku. Dne 7. prosince roku 1964 slavil Ščepka jmeniny a už od rána pil. Jelikož se tu noc velice opil a usnul na podlaze, Čubírková se rozhodla, že se problémového partnera zbaví. Dvakrát mu tedy do hlavy uhodila sekerou, pak pomocí sekery a nože oddělila hlavu od zbytku těla. Tělo následně vložila do chlebové pece ve které zatopila. Oheň udržovala dlouhých 35 hodin dokud z těla nezbyl jen popel a pár ohořelých kostí. Od sousedky si vypůjčila nákupní tašku, do které vložila do montérek zabalenou hlavu. I s touto taškou odešla na místní národní výbor nahlásit zmizení svého druha. Poté odjela do Trnavy, kde vystoupila. Počkala, až bude vlak do Bratislavy připraven k odjezdu, tašku s hlavou uložila na toaletu osobního vlaku a montérky odhodila na nákladní vagón. Následně odešla zmizení svého druha nahlásit na policejní služebnu do Trnavy. Na otázku vyšetřovatelů, proč oddělila hlavu od trupu, trup spálila a hlavu odložila na toaletu sebejistě řekla, že to byla její pomsta. Zavražděný Čubírkové totiž v opilosti řekl, že ji jednou oddělí hlavu, kterou poté zahodí do toalety. (Jedlička M., 2011c)

Irena Čubírková byla odsouzena k trestu smrti a dne 28. září roku 1966 v Praze. (Jedlička M., 2011c)

Irena Liptáková

Irena Liptáková, narozená 27. ledna 1897 v Ludáni byla nejstarší z pěti žen, které byly popravené po roce 1918. Jednalo se o úmyslnou vraždu své snachy Drahomíry Liptákové. (Jedlička M., 2016)

Vražda se odehrála dne 20. března 1956 v přízemí jednopatrového rodinného domu. Tento dům obýval Ing. Pavel Lipták, jeho manželka Drahomíra a dvě děti. Nad nimi pak bydleli rodiče Liptáka, a to Irena a Vladimír. To ráno, těsně po sedmé hodině, přišla Irena Liptáková do ložnice manželů v přízemí, kde v tu dobu ještě spala Drahomíra se svými dětmi. Popadla obě děti, které následně odnesla do jejího bytu. Poté vzala připravenou prádelní šňůru, kterou začala spící snachu škrtit, dokud se nepřestala bránit. Bezvůlné tělo poté stáhla z postele a táhla jej přes chodbu do sklepa. Ve sklepě hodila oběti přes obličej látku, jelikož se ji nemohla dívat do tváře. Pomocí kuchyňského nože bodla oběť jednou do hrudníku a jednou do dutiny břišní. Oběti následně amputovala obě nohy.

Pokoušela se i o amputaci levé ruky, to se jí však nepodařilo z důvodu vyčerpání. Poté tělo zakopala ve sklepě a zakryla jej naštípaným dřívím. (Jedlička M., 2016)

Irena Liptáková byla popravena v Praze 21. února 1958. V době popravě jí bylo 61 let. Jedná se tedy o nejstarší popravenou ženu v dějinách Československa. (Jedlička M., 2016)

4 NEJZÁVAŽNĚJŠÍ TRESTNÉ ČINY PÁCHANÉ ŽENAMI A JEJICH ANALÝZA

Ženy jsou v násilných trestných činech více emocionálně ovlivněny než muži. Mezi násilné trestné činy patří vraždy, specifický trestný čin vražda novorozeného dítěte matkou, loupeže, vydírání nebo týrání svěřené osoby. Ženy nejčastěji páchají vraždy na osobě blízké, kdy může být příčina např. domácí násilí, kdy se žena brání, nebo se rozhodne ukončit život násilníka v afektu, aby už to déle nemusela snášet. (Čepelák J., Karabec Z., 198)

Trestný čin, který může spáchat výhradně žena, existuje jen jeden, a tím je vražda novorozeného dítěte matkou.

4.1 Vražda § 140

Vražda je definovaná jako úmyslné usmrcení člověka a jedná se o nejpřísněji postihovaný čin. Smrt je v zákoně definována jako stav organismu, u kterého je obnovení životních funkcí vyloučeno. (Drašík A., 2015)

Za vraždu je možné udělit trest odnětí svobody od 10 do 18 let. Vyšší trest je stanoven v druhém odstavci § 140 TZk, v případě, že je vražda spáchána s rozmyslem nebo po předchozím uvážení. Trest je stanoven od 12 do 20 let odnětí svobody. (Drašík A., 2015)

Jestliže pachatel spáchá vraždu dle třetího odstavce § 140 TZk na:

- dvou a více osobách,
- dítěti mladším patnácti let,
- úřední osobě při výkonu nebo pro výkon její pravomoci,
- svědkovi, znalci, tlumočnickovi v souvislosti s výkonem jejich povinnosti,
- zdravotním pracovníkovi při výkonu zdravotnického zaměstnání, na jiném pro jeho skutečnou nebo domnělou rasu,
- pro příslušnost k etnické skupině, národnost, politické přesvědčení, vyznání nebo proto, že je skutečně nebo domněle bez vyznání.

U této kvalifikované skutkové podstaty lze udělit až trest výjimečný.

Objektem tohoto trestného činu může být pouze živý člověk, kterým je i dítě, které přestalo být lidským plodem. Plod, přechází v živého člověka v okamžiku začátku porodu.

Vraždu lze provést jak konáním, tak i opomenutím. K tomu, aby byla vražda dokonána, je nutnost pachatele úmyslně člověka usmrtit. Příprava a pokus trestného činu vraždy jsou trestné. Pachatelem vraždy může být kdokoliv. (Draštík A., 2015)

Analýza trestného činu vraždy

Od roku 2010 do roku 2020 bylo zjištěno 1 707 vražd, z toho 253 vražd bylo spácháno ženami. V průměru v těchto jedenácti letech vychází 155 vražd na jeden rok a z toho je spácháno ženami 23 vražd za jeden rok. Nejvyšší počet vražd byl v roce 2012, kdy bylo zjištěno 188 vražd. Nejvyšší počet vražd spáchaných ženami čítal rok 2010, kdy bylo spácháno 34 vražd. Zatímco nejnižší počet zjištěných vražd bylo v roce 2018, v tomto roce bylo zjištěno 116 vražd a nejnižší počet zjištěných vražd spáchaných ženami byl v roce 2018.

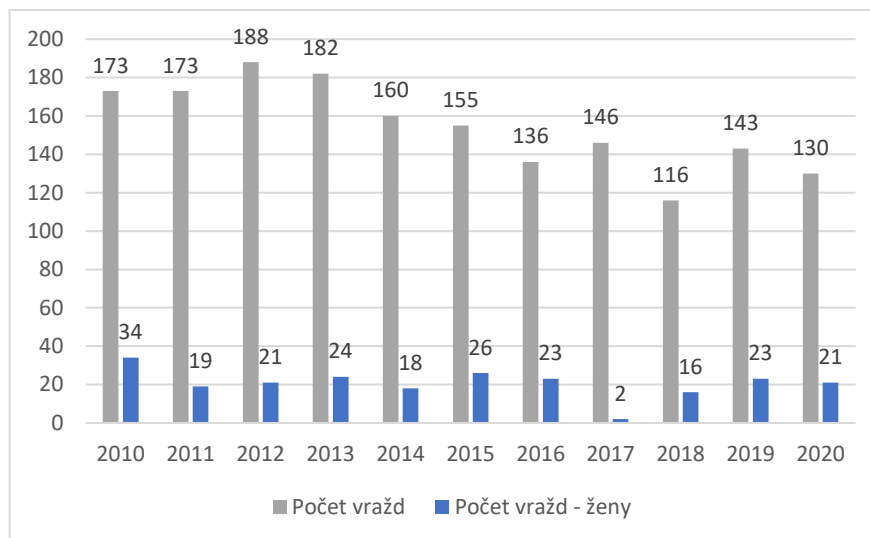
V rámci statistických údajů o jednotlivých trestných činech je možno porovnávat objasněnost trestných činů. Objasněnost je podíl počtu objasněných skutků a počtu registrovaných skutků. Je vždy menší nebo rovna 100 %. V případě, že porovnáváme údaje od roku 2010 do roku 2020, zjistíme, že celková objasněnost trestného činu vraždy je 96 %.

Celkově objasněných vražd bylo 1532 a dočasně bylo objasněno 104 vražd. Nejúspěšnější rok, co se počtu objasnění vražd týče, byl rok 2014. Nejnižší počet objasnění čítal rok 2017.

Tabulka 1 - Počet vražd a vražd spáchaných ženami za období 2010-2020

Rok	Počet vražd	Počet vražd - ženy
2010	173	34
2011	173	19
2012	188	21
2013	182	24
2014	160	18
2015	155	26
2016	136	23
2017	146	2
2018	116	16
2019	143	23
2020	130	21

[Zdroj: Statistické přehledy kriminality za roky 2010-2015 a Zaostřeno na ženy a muže 2017-2021, vlastní zpracování]

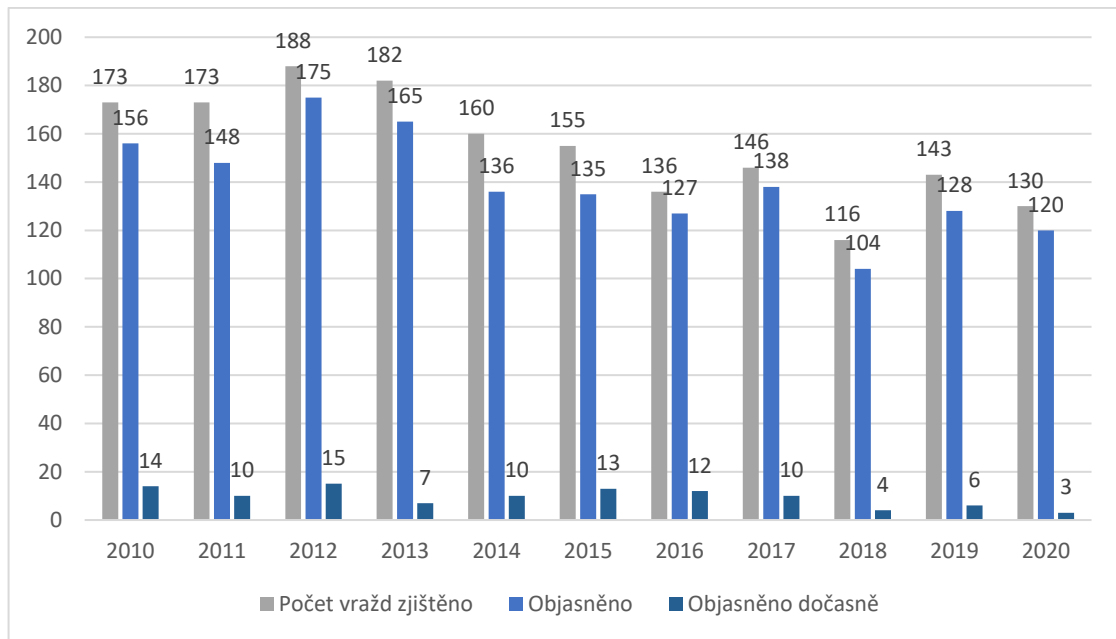
Graf 8 - Počet vražd a vražd spáchaných ženami za období 2010-2020

[Zdroj: Statistických přehledů kriminality za roky 2010-2015 a Zaostřeno na ženy a muže 2017-2021, vlastní zpracování]

Tabulka 2 - Počet vražd zjištěno, objasněno a dodatečně objasněno za období 2010-2020

Rok	Počet vražd zjištěno	Objasněno	Objasněno dočasně
2010	173	156	14
2011	173	148	10
2012	188	175	15
2013	182	165	7
2014	160	136	10
2015	155	135	13
2016	136	127	12
2017	146	138	10
2018	116	104	4
2019	143	128	6
2020	130	120	3

[Zdroj: Statistické přehledy kriminality za roky 2010-2020, vlastní zpracování]

Graf 9 - Počet vražd zjištěno, objasněno a dodatečně objasněno za období 2010-2020
[Zdroj: Statistické přehledy kriminality za roky 2010-2020, vlastní zpracování]

4.2 Vražda novorozeného dítěte matkou § 142

Vražda novorozeného dítěte matkou je privilegovanou skutkovou podstatou ve vztahu k trestnému činu vraždy. K vraždě novorozeného dítěte matkou musí dojít při porodu nebo bezprostředně po něm. Konkrétním subjektem tohoto činu je pouze matka novorozeného dítěte, která v rozrušení způsobeném porodem, úmyslně usmrtí při porodu nebo bezprostředně po něm své novorozené dítě. (Jelínek J., 2022)

Tento trestný čin je trestán odnětím svobody v délce trvání od tří do osmi let. Mírnějším posuzováním vraždy je zvláštní duševní stav pachatelky, který byl způsoben porodem. Tím, že je zde vymezen konkrétní subjekt, kterým je matka novorozeného dítěte, je tento trestný čin specifický. Subjektivní stránka vyžaduje úmysl a rozrušení způsobené porodem, které musí být při porodu nebo bezprostředně po něm. Jestliže by jednání bylo učiněno později, jednalo by se o vraždu prostou. Objektem trestného činu je život novorozeného dítěte. (Jelínek J., 2022)

Analýza trestného činu vraždy novorozeného dítěte matkou

Jedná se o vraždu, která na území ČR bývá zjištěna jen ojediněle. Celkově od roku 2010 do roku 2020 bylo těchto vražd zjištěno 6, objasněno jich bylo 5. Celková objasněnost je tedy 83 %. V žádném roce nebyla zjištěna více jak jedna taková vražda, v letech 2014, 2017, 2018, 2019 a 2020 nebyla zjištěna žádná vražda novorozeného dítěte matkou.

Tabulka 3 – Počet vražd novorozeného dítěte matkou za období 2010-2020

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Celkem
Vražda novorozeného dítěte matkou zjištěno	1	1	1	1	0	1	1	0	0	0	0	6
Vražda novorozeného dítěte matkou objasněno	1	1	1	1	0	0	1	0	0	0	0	5

[Zdroj: Statistické přehledy kriminality za období 2010-2020, vlastní zpracování]

5 KOMPARACE DRUHŮ ŽENSKÉ KRIMINALITY V ČESKÉ REPUBLICE A SLOVENSKÉ REPUBLICE

Komparace jednotlivých druhů kriminalit páchané ženami jsou rozděleny do pěti kategorií, kterými jsou násilná kriminalita, mravnostní kriminalita, majetková kriminalita, hospodářská či ekonomická kriminalita a poslední kategorií je kriminalita zbývající.

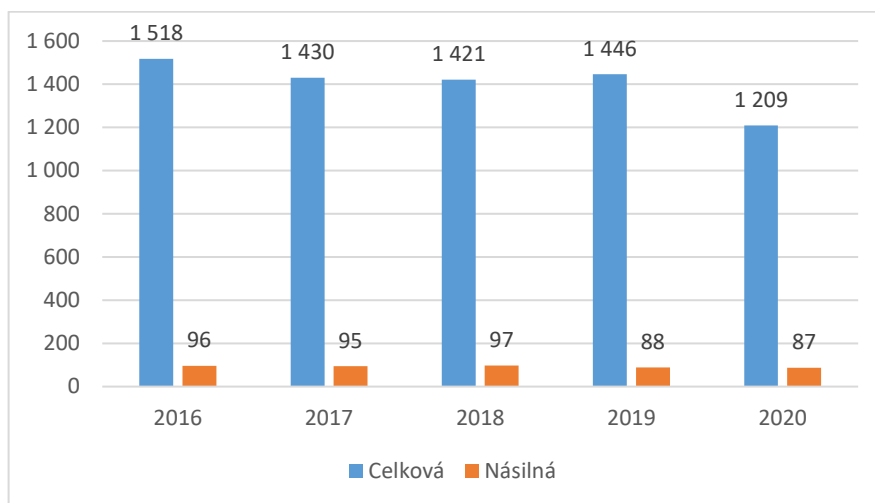
Pro lepší přehlednost a srovnání budou počty spáchaných činů ženami u jednotlivých druhů kriminalit převedeny na 1 milion obyvatel. Bylo počítáno s počtem obyvatelstva v ČR 10 701 777 a na Slovensku 5 449 270 obyvatel.

5.1 Násilná kriminalita

Násilná kriminalita, jak v ČR, tak i na Slovensku, je druhou nejméně častou kriminalitou páchanou ženami. To je možné vidět v tabulce v grafu č. 12 a 13. Je to dáno tím, že násilná kriminalita, na rozdíl od kriminality majetkové, ale i hospodářské a mravnostní, není vymezena prioritně povahou hodnoty, kterou má pachatel v úmyslu získat, ale způsobem jeho konání, což znamená použití násilí. Násilné konání pachatelů ovšem nevyklučuje ani dosažení jiného, zpravidla majetkového, sexuálního nebo jiného cíle. Jde zejména o vraždy, úmyslné ublížení na zdraví, loupeže, vydírání, týrání blízké a svěřené osoby, násilí s rasovým motivem a další. (Holomek, 2014)

Násilná kriminalita je nejčastěji medializovaná, a právě její dramatizace a neustálá opakovaná prezentace o ní vytváří značně zkreslený obraz.

Za nejvýznamnější akcelerační faktor násilné kriminality se považuje špatná ekonomická a sociální situace, alkohol a drogy, které budou i na dále velmi pravděpodobně ovlivňovat vývoj násilné kriminality. Mezi další faktory patří např. nezaměstnanost a násilí v médiích. Ovšem jako nejpravděpodobnější a velmi významný faktor oslabování násilné kriminality se uvádí prevence. Zlepšení ekonomické situace a snížení nezaměstnanosti jsou faktory pouze pravděpodobné, respektive skoro nepravděpodobné. Mezi další lze ještě zařadit represí, zlepšení výkonu policie, omezení násilí v médiích nebo řešení závislostí ať už na alkoholu nebo drogách. (Holomek, 2014)

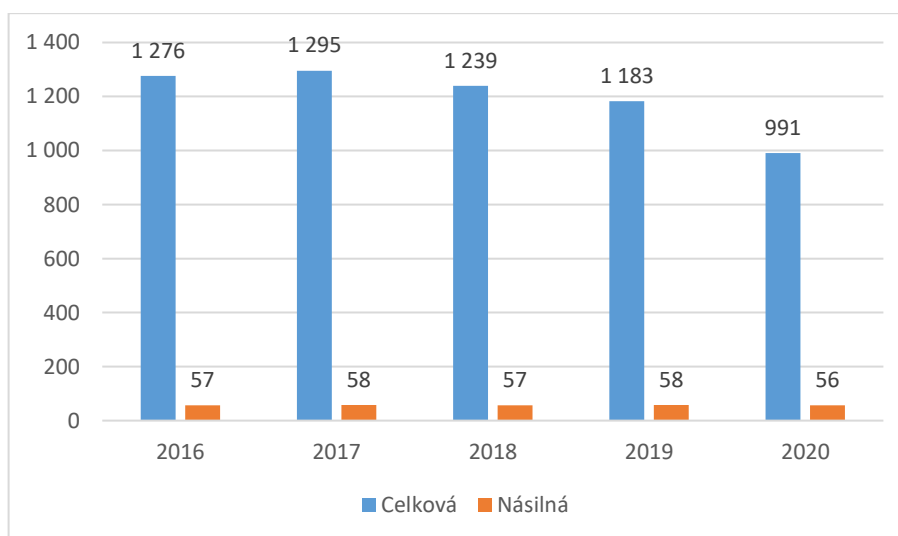
Graf 10 - Počet celkové a násilné ženské kriminality v ČR za dané období

[Zdroj: Zaostrěno na ženy a muže 2017-2021, vlastní zpracování]

Tabulka 4 - Počet celkové a násilné ženské kriminality v ČR

	2016	2017	2018	2019	2020
Celková	1 518	1 430	1 421	1 446	1 209
Násilná	96	95	97	88	87
Násilná v %	6,3	6,6	6,8	6,1	7,2

[Zdroj: Zaostrěno na ženy a muže 2017-2021, vlastní zpracování]

Graf 11 - Počet celkové a násilné ženské kriminality v SR za dané období

[Zdroj: Ženy a muži v SR 2021, vlastní zpracování]

Tabulka 5 - Počet celkové a násilné ženské kriminality v SR

	2016	2017	2018	2019	2020
Celková	1 276	1 295	1 239	1 183	991
Násilná	57	58	57	58	56
Násilná v %	4,4	4,5	4,6	4,9	5,6

[Zdroj: Ženy a muži v SR 2021, vlastní zpracování]

Srovnání počtu násilných trestných činů páchaných ženami mezi ČR a SR

V ČR se v porovnávaném období od roku 2016 do roku 2020 násilná ženská kriminalita držela pod hranicí 100, v roce 2019 dokonce pod hranicí 90 spáchaných násilných trestných činů za rok.

Na Slovensku v porovnávaném období je tato hranice ještě nižší, drží se tedy pod hranicí 60 spáchaných násilných trestných činů za rok.

- **Výsledky srovnání**

Nižší násilná trestná činnost v porovnávaném období na Slovensku oproti ČR je způsobena tím, že na Slovensku mají u většiny trestných činů vyšší trestní sazby než v ČR. Dva případy porovnání trestní sazby na Slovensku a v ČR u trestných činů vraždy a vraždy novorozeného dítěte matkou lze vidět v tabulce č. 4.

Srovnání vývoje násilné ženské kriminality mezi lety 2016 až 2020

V ČR násilná ženská kriminalita od roku 2016 do roku 2020 nijak výrazně nestoupala ani neklesala. Jediný výkyv nastal v roce 2019, kdy počet násilných TČ klesl přibližně o 10 trestných činů, což odpovídá poklesu o 10 %.

Na Slovensku násilná ženská kriminalita od roku 2016 do roku 2020 taktéž nijak výrazně nestoupala ani neklesala. Žádný výrazný pokles ani nárůst v pozorovaném období v násilné kriminalitě nenastal.

- **Výsledky srovnání**

Vývoj násilné ženské kriminality má v ČR i na Slovensku podobný průběh. Od roku 2016 do roku 2018 je v obou zemích poměrně stálý trend v páchaní násilné trestné činnosti. Ovšem v roce 2019 v ČR klesl počet spáchaných násilných trestných činů, zatímco na Slovensku zůstával trend stejný.

Srovnání vývoje podílu násilné ženské kriminality z celkové ženské kriminality

V ČR celková ženská kriminalita, vyjma roku 2019, klesala. V roce 2016 dosahoval počet spáchané celkové ženské kriminality počtu 1 518 trestných činů. O rok později, v roce 2017 to už bylo 1 430 trestných činů a v roce 2018, 1 421. Rok 2019 přerušil klesající trend z předešlých let a z 1 421 spáchaných trestných činů stoupl na 1 446 spáchaných celkových trestných činů. Následující rok nastal největší pokles od roku 2016 a to o 237 trestných činů. Ovšem u násilné ženské kriminality takové rozdíly nejsou.

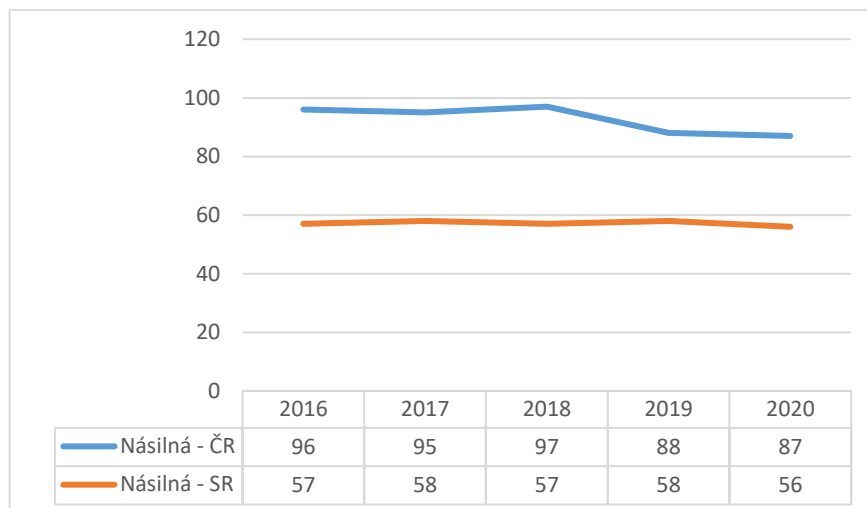
V ČR dosahoval podíl násilné ženské kriminality z celkové ženské kriminality v roce 2016 6,3 %. Následující dva roky nastal nepatrný nárůst z 6,3 % na 6,6 % a následně z 6,6 % na 6,8 %. Od následujícího roku se však nárůst změnil na pokles, a to z 6,8 % na 6,1 %. Ovšem rok 2020 s sebou přinesl opět nárůst a to z 6,1 % na 7,2 %. I přesto, že celková ženská kriminalita, vyjma roku 2019 klesala, násilná ženská kriminalita zůstávala v rámci možností na stejné vlně, a tím pádem podíl na této kriminalitě spíše stoupal.

Na Slovensku celková ženská kriminalita, vyjma roku 2017 klesala. V roce 2016 dosahoval počet spáchané celkové ženské kriminality počtu 1 276 trestných činů. O rok později stoupl o 19 trestných činů a to na počet 1 295. Rok 2018 přinesl znovu klesající trend, který trval až do roku 2020.

Na Slovensku podíl násilné ženské kriminality z celkové ženské kriminality měl spíše tendenci růst. Což způsobovalo to, že sice celková ženská kriminalita klesala, ale násilná zůstávala stále na stejných číslech.

- **Výsledky srovnání**

Zatímco na Slovensku byl zaznamenán nárůst celkové trestné činnosti v roce 2017, v ČR nastal až o dva roky později, a to v roce 2019. Ve zbylých letech byl již trend klesající. Zatímco celková kriminalita žen klesala v obou zemích, násilná zůstávala relativně na stejném počtu. To mohlo být způsobeno celorepublikovým lockdownem. Jelikož lidé směli vycházet jen na nezbytně nutnou dobu, především jen z práce do práce, trávili spolu doma více času, což u některých mohlo vyvolat negativní dopad.

Graf 12 - Grafické porovnání násilné ženské kriminality

[Zdroj: Ženy a muži v SR 2021 a Zaoštreño na ženy a muže 2017-2021, vlastní zpracování]

Porovnání trestných činů vraždy a vraždy novorozeného dítěte matkou v České republice a na Slovensku

Srovnávané zákony:

- Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník
- Zákon č. 300/2005 Z.z. Slovenský trestní zákoník

Porovnání vychází ze dvou současně platných i účinných právních norem. Jedním z nich je Slovenský trestní zákoník (dále jen „STZk“) a druhým je Český trestní zákoník. STZk započal svou účinnost 1. 1. 2006, zatímco TZk započal svou účinnost o čtyři roky později a to 1. 1. 2010. Oba tak nahradily zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon.

Zákon č. 300/2005 Z.z., je stejně jako český zákoník rozdělen do 3 částí. Oproti českému trestnímu zákoníku, který má 421 paragrafů, má slovenský trestní zákoník 440 paragrafů.

- První část – Všeobecná část
- Druhá část – Zvláštní část
- Třetí část – Společné, přechodné a závěrečné ustanovení

(Slovenský trestní zákon, 2006)

5.1.1 Vražda

Rozdílů mezi českou a slovenskou úpravou je hned několik. STZk upravuje vraždu ve dvou paragrafech, zatímco TZk jen v jednom. V prvním § 144 dle STZk se jedná o trestný čin vraždy, která je definovaná jako vražda s rozmyslem a v § 145 dle STZk se jedná jen o vraždu.

Úkladná vražda obsahuje kvalifikované skutkové podstaty dle § 144 odst. 2, které ukládají trest ve výši 25 let odnětí svobody nebo doživotní trest. A to v případě, jestliže pachatel spáchá čin,

- a byl již trestán za trestný čin vraždy,
- na dvou osobách,
- závažnějším způsobem jednání,
- na chráněné osobě,
- ze zvláštního motivu,
- v úmyslu získat majetkový prospěch.

V odstavci 3, § 144 dle STZk, je trest ještě přísnější, v případě, kdy lze pachateli udělit trest nejvyšší, a to odnětí svobody na doživotí. Tento trest je možné udělit, jestliže pachatel spáchá úkladnou vraždu a byl již za úkladnou vraždu trestán nebo spáchá-li ho v nebezpečném spolčení či jestliže spáchá čin za krizové situace. (Slovenský trestní zákon, 2006; Zákon č. 40/2009 Sb.)

5.1.2 Vražda novorozeného dítěte matkou

Jediným rozdílem u tohoto TČ je ten, že STZk upravuje trest odnětí svobody za spáchání tohoto TČ na 4 až 8 let, zatímco TZk upravuje trest odnětí svobody za spáchání tohoto trestný čin na 3 roky až 8 let. (Slovenský trestní zákon, 2006; Zákon č. 40/2009 Sb.)

Tabulka 6 - Porovnání trestů u vybraných trestných činů

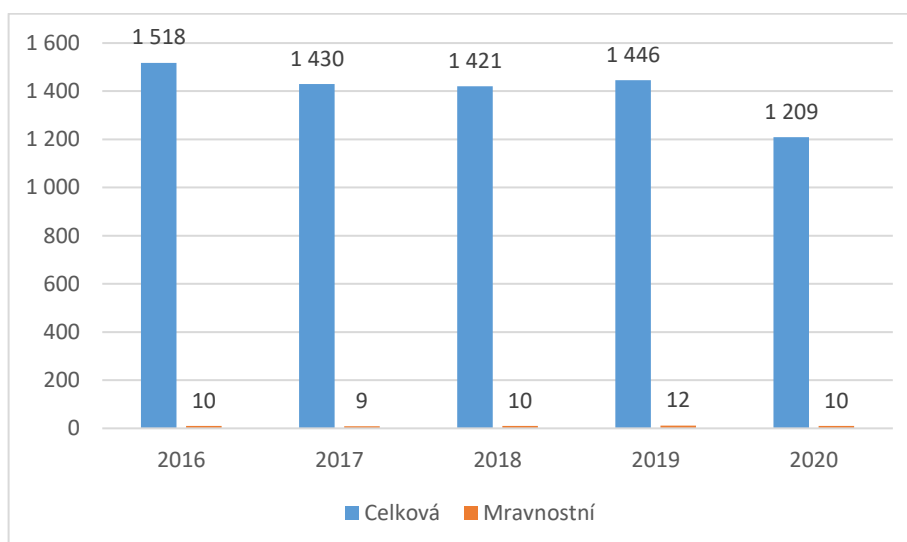
	TZk	STZk
Vražda	10 - 18 let odnětí svobody	15 - 20 let odnětí svobody
Vražda novorozeného dítěte matkou	3 - 8 let odnětí svobody	4 - 8 let odnětí svobody

[Zdroj: Slovenský trestní zákon, 2006 a Zákon č. 40/2009 Sb., vlastní zpracování]

5.2 Mravnostní kriminalita

Mravnostní kriminalita patří dlouhodobě k nejméně tolerovaným, i když se s ní občané střetávají jen relativně zřídka. Přesný počet spáchaných mravnostních trestných činů je podstatně vyšší, než jaký udávají statistiky. Především deliktní povaha mnohých mravnostních trestných činů a obavy obětí z nešetného zacházení odráží oběti od oznamování trestných činů OČTŘ. (Holomek J.,2014)

Nejvýznamnějším faktorem ovlivňující další vývoj mravnostní kriminality jsou masmédiá propagující násilí, nemravný život a nefungující rodina. Mezi další faktory lze zařadit psychické poruchy, závislosti na drogách nebo alkoholu nebo třeba i klimatické změny. Naopak k oslabování mravnostní kriminality mají přispět faktory jako je medializace případů včetně trestů, méně násilí v médiích a zlepšení ekonomické a sociální situace. (Holomek J., 2014)

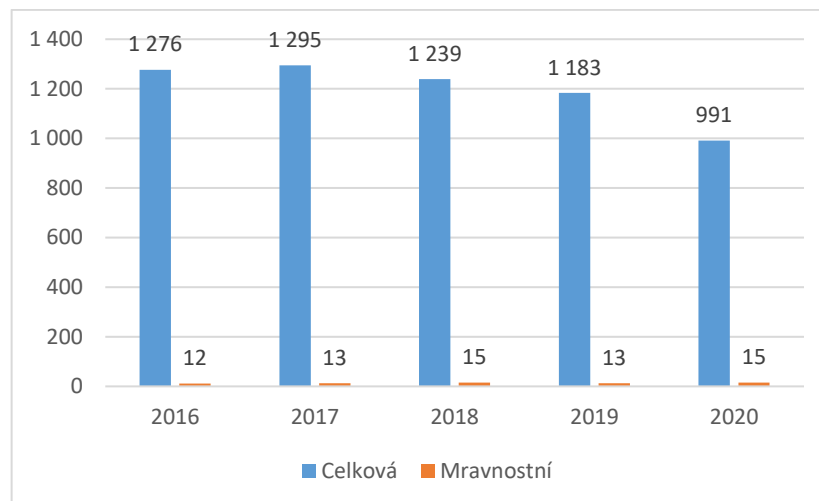
Graf 13 - Počet celkové a mravnostní ženské kriminality v ČR za dané období

[Zdroj: Zaostřeno na ženy a muže 2017-2021, vlastní zpracování]

Tabulka 7 - Počet celkové a mravnostní ženské kriminality v ČR

	2016	2017	2018	2019	2020
Celková	1 518	1 430	1 421	1 446	1 209
Mravnostní	10	9	10	12	10
Mravnostní v %	0,7	0,6	0,7	0,8	0,8

[Zdroj: Zaostřeno na ženy a muže 2017-2021, vlastní zpracování]

Graf 14 - Počet celkové a mravnostní ženské kriminality v SR za dané období

[Zdroj: Ženy a muži v SR 2021, vlastní zpracování]

Tabulka 8 - Počet celkové a mravnostní ženské kriminality v SR

	2016	2017	2018	2019	2020
Celková	1 276	1 295	1 239	1 183	991
Mravnostní	12	13	15	13	15
Mravnostní v %	0,9	1	1,2	1,1	1,5

[Zdroj: Ženy a muži v SR 2021, vlastní zpracování]

Srovnání počtu mravnostních trestných činů páchaných ženami mezi ČR a SR

V ČR se ve sledovaném období od roku 2016 do roku 2020 mravnostní ženská kriminalita držela na hranici nebo těsně nad hranicí 10 mravnostních trestných činů spáchaných za rok. Jen v roce 2017 klesla hranice pod 10 trestných činů.

Na Slovensku v porovnávaném období byla tato hranice okolo 15 mravnostních trestných činů za rok.

- **Výsledky srovnání**

Mravnostní kriminalita je jedinou kriminalitou, kdy bylo na Slovensku spácháno více mravnostních trestných činů než v ČR.

Srovnání vývoje mravnostní ženské kriminality mezi lety 2016 až 2020

V ČR mravnostní ženská kriminalita od roku 2016 do roku 2020 stejně jako násilná kriminalita nijak výrazně nestoupala ani neklesala. Jediný menší výkyv nastal v roce 2019, kdy počet mravnostních trestných činů vzrostl z 10 na 12.

Na Slovensku mravnostní ženská kriminalita od roku 2016 do roku 2020 taktéž nijak výrazně nestoupala ani neklesala. Žádný výrazný pokles ani nárůst v pozorovaném období v mravnostní kriminalitě nenastal, snad jen, že v roce 2016 bylo spácháno nejméně mravnostních trestných činů za sledované období, a to v pouhém počtu 12 spáchaných trestných činů.

- **Výsledky srovnání**

Vývoj mravnostní ženské kriminality se v ČR i na Slovensku trochu lišil. Zatímco v ČR nejnižší počet spáchaných mravnostních trestných činů přišel v roce 2017, na Slovensku to bylo o rok dříve, a to v roce 2016. Naopak nejvyšší počet spáchaných mravnostních trestných činů v ČR s sebou přinesl rok 2019, na Slovensku to byly roky 2018 a 2020.

Vývoj podílu mravnostní ženské kriminality z celkové ženské kriminality

V ČR celková ženská kriminalita, vyjma roku 2019 klesala. V roce 2016 dosahoval počet spáchané celkové ženské kriminality počtu 1 518 trestných činů. O rok později, v roce 2017 to už bylo 1 430 trestných činů a v roce 2018, 1 421. Rok 2019 přerušil klesající trend z předešlých let a z 1 421 spáchaných trestných činů stoupl na 1 446 spáchaných celkových trestných činů. Následující rok nastal největší pokles od roku 2016, a to o 237 trestných činů.

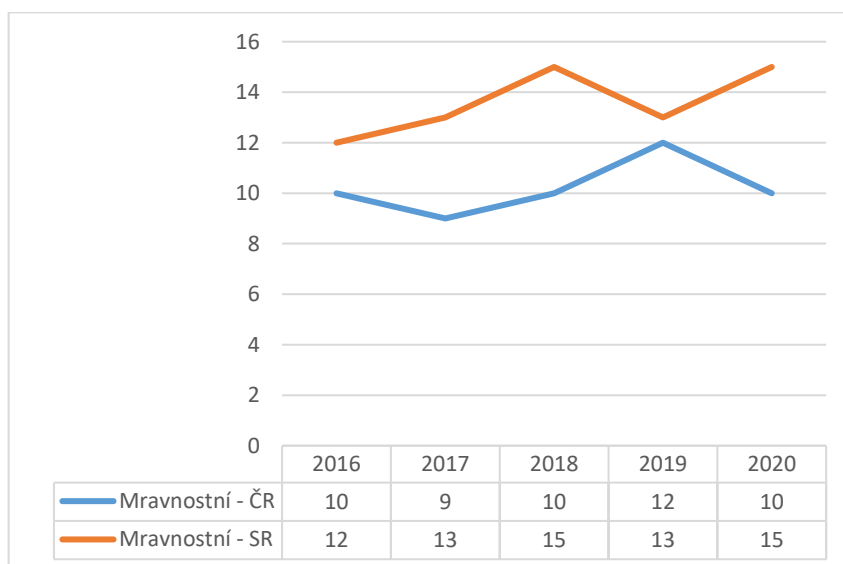
V ČR podíl mravnostní ženské kriminality z celkové ženské kriminality po celé sledované období nepřekročil 1 %. V roce 2016 zaujímal podíl mravnostní kriminality z celkové ženské kriminality 0,7 %. Následující rok nastal nepatrný pokles z 0,7 % na 0,6 %. V roce 2018 se dostavil oproti předchozímu roku opět nepatrný nárůst, a to zpět na 0,7 %. V následující rok opět nastal nárůst na 0,8 % a tento podíl trval i do roku 2020.

Na Slovensku celková ženská kriminalita, vyjma roku 2017 klesala. V roce 2016 dosahoval počet spáchané celkové ženské kriminality počtu 1 276 trestných činů. O rok později stoupl o 19 trestných činů, a to na počet 1 295. Rok 2018 přinesl znovu klesající trend, který trval až do roku 2020.

Na Slovensku podíl mravnostní ženské kriminality z celkové ženské kriminality má spíše rostoucí tendenci, vyjma roku 2019, kdy podíl žen nestoupal, ale klesal, a to z 1,2 % na 1,1 %. Což způsobuje to, že sice celková ženská kriminalita klesá, ale mravnostní zůstává relativně na stejných číslech.

- **Výsledky srovnání**

Zatímco na Slovensku byl zaznamenán nárůst celkové trestné činnosti v roce 2017, v ČR nastal až o dva roky později, a to v roce 2019. Ve zbylých letech byl již trend klesající. Zatímco celková kriminalita žen klesala v obou zemích, mravnostní měla hodně kolísavý trend. V ČR mohla nepatrné snížení mravnostní ženské kriminality v roce 2020 způsobit novela trestného zákoníku, která zdvojnásobila výši hranice jednotlivých škod.

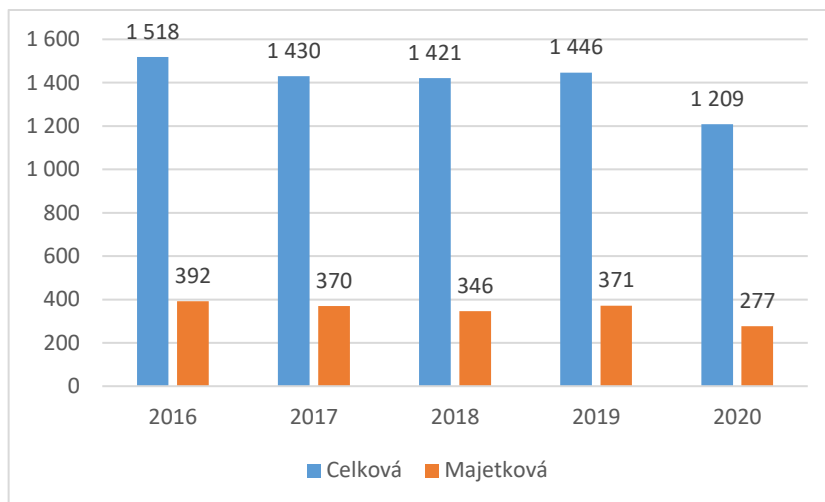
Graf 15 - Grafické porovnání mravnostní ženské kriminality

[Zdroj: Ženy a muži v SR 2021 a Zaostřeno na ženy a muže 2017-2021, vlastní zpracování]

5.3 Majetková kriminalita

Majetková kriminalita zahrnuje TČ krádeže, jako jsou krádeže vloupáním, krádeže prosté nebo ostatní krádeže a ostatní majetkové TČ, které znehodnocují majetek obětí jinak než odcizením (např. sprejování, rozbití apod.). Majetkovou trestnou činnost v současné době charakterizuje vysoká míra latence a nízká objasněnost. Tyto faktory poměrně zkreslují obraz o jejím skutečném rozsahu a i přes klesající tendenci stále patří mezi nejpočetnější druh kriminality. (Holomek J., 2014)

Mezi faktory, které budou pravděpodobně a významně ovlivňovat další vývoj kriminality, se nejčastěji uvádí ekonomická a sociální situace, drogy a alkohol, nezaměstnanost a nízká ochrana soukromého majetku. Dále se také uvádějí faktory jako je migrace, nedostatečná prevence, závist a další. Za nejvýznamnější faktory oslabování majetkové kriminality se považuje posilňování prevence a represe, zlepšení ochrany majetku. (Holomek J., 2014)

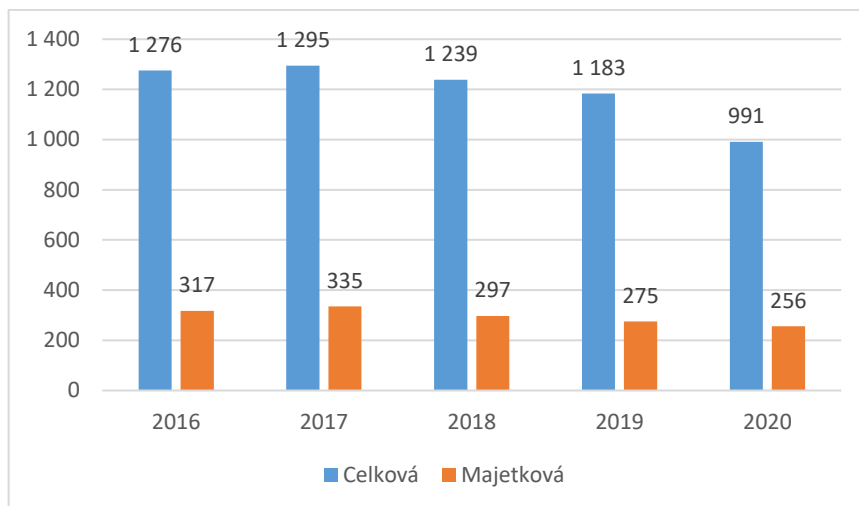
Graf 16 - Počet celkové a majetkové ženské kriminality v ČR za dané období

[Zdroj: Zaostřeno na ženy a muže 2017-2021, vlastní zpracování]

Tabulka 9 - Počet celkové a majetkové ženské kriminality v ČR

	2016	2017	2018	2019	2020
Celková	1 518	1 430	1 421	1 446	1 209
Majetková	392	370	346	371	277
Majetková v %	25,8	25,8	24,3	25,6	22,9

[Zdroj: Zaostřeno na ženy a muže 2017-2021, vlastní zpracování]

Graf 17 - Počet celkové a majetkové ženské kriminality v SR za dané období

[Zdroj: Ženy a muži v SR 2021, vlastní zpracování]

Tabulka 10 - Počet celkové a majetkové ženské kriminality v SR

	2016	2017	2018	2019	2020
Celková	1 276	1 295	1 239	1 183	991
Majetková	317	335	297	275	256
Majetková v %	24,8	25,8	23,9	23,2	26,7

[Zdroj: Ženy a muži v SR 2021, vlastní zpracování]

Srovnání počtu majetkových trestných činů páchaných ženami mezi ČR a SR

V ČR v porovnávaném období od roku 2016 do roku 2020 byla majetková ženská kriminalita dost proměnlivá. Nejvíce spáchaných trestných majetkových činů bylo odhaleno v roce 2016 a nejméně v roce 2020.

Na Slovensku, v porovnávaném období, byl stejně jako u násilné kriminality nižší počet spáchaných majetkových trestných činů. Nejvyšší počet byl spáchan v roce 2017 a nejnižší, stejně jako v ČR v roce 2020.

- **Výsledky srovnání**

Nižší majetková trestná činnost v porovnávaném období na Slovensku oproti ČR je způsobena tím, že na Slovensku mají u většiny trestných činů vyšší trestní sazby než v ČR a některé trestné činy jsou rozdělené do více paragrafů z čehož vyplývá, že mají i více přitěžujících okolností u jednotlivých trestných činů.

Srovnání vývoje majetkové ženské kriminality mezi lety 2016 až 2020

V ČR majetková kriminalita od roku 2016, kdy bylo spácháno 392 majetkových trestných činů, do roku 2019 stále klesala. V roce 2019 počet stoupl z 346 trestných činů na 371 trestných činů. Rok poté, v roce 2020 opět vstupuje do popředí klesající trend v páchaní majetkové trestné činnosti. Tento pokles lze připisovat i nákaze covid-19 a ním související opatření.

Na Slovensku majetková ženská kriminalita od roku 2017 do roku 2020 stále klesala. Jediný výkyv nastal právě v roce 2017, kdy stoupl počet spáchaných majetkových trestných činů z roku 2016 o 18 trestných činů. V roce 2020 dosahoval počet spáchaných trestných činů v porovnávaném období nejmenšího čísla, a to pouze 256 spáchaných trestných činů.

- **Výsledky srovnání**

Vývoj majetkové ženské kriminality měl v ČR i na Slovensku trošku jiný průběh. Zatímco v ČR se maximální počet spáchaných majetkových trestných činů odhalil v roce 2016, na Slovensku to bylo o rok později, a to v roce 2017. Mezitímco v ČR klesající trend přerušil rok 2019, na Slovensku to byl rok 2017.

Příčinou poklesu páchaných majetkových trestných činů v roce 2020 je především zavádění opatření v rámci boje proti pandemii covid-19. Jelikož šlo o vládní restrikce, které omezovaly pohyb osob, jak v rámci ČR, Slovenska, tak i přeshraniční a zavedení nouzového stavu, za kterého mohla být aplikována vyšší trestní sazba u trestných činů.

Druhým důvodem určitého snížení kriminality na území ČR je platná novela TZk, která zdvojnásobila výši hranice jednotlivých škod. Tato novela se především promítla u majetkové a hospodářské kriminality.

Srovnání vývoje podílu majetkové ženské kriminality z celkové ženské kriminality

V ČR celková ženská kriminalita, vyjma roku 2019 klesala. V roce 2016 dosahoval počet spáchané celkové ženské kriminality počtu 1 518 trestných činů. O rok později, v roce 2017 to už bylo 1 430 trestných činů a v roce 2018, 1 421. Rok 2019 přerušil klesající trend z předešlých let a z 1 421 spáchaných trestných činů stoupl na 1 446 spáchaných celkových trestných činů. Následující rok nastal největší pokles od roku 2016, a to o 237 trestných činů.

V ČR dosahoval podíl majetkové ženské kriminality z celkové ženské kriminality v roce 2016 i v roce 2017 25,8 %. Jelikož klesal počet spáchané celkové kriminality v těchto letech

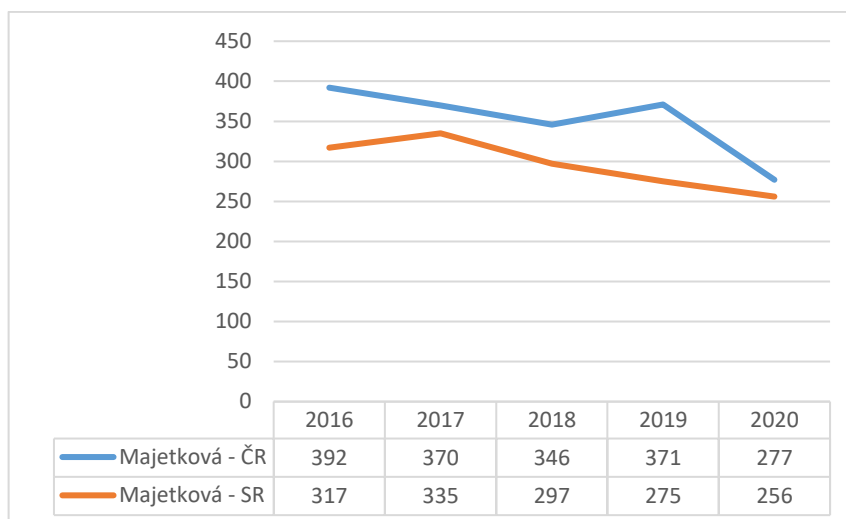
a klesal i počet spáchané majetkové kriminality, vyšly dvakrát po sobě stejná procenta. Následující rok nastal nepatrný pokles z 25,8 % na 24,7 %. Rok 2020 s sebou přinesl, jak pokles celkové kriminality, tak i pokles majetkové kriminality, a tím pádem i pokles podílu majetkové kriminality na celkové kriminalitě.

Na Slovensku celková ženská kriminalita, vyjma roku 2017 klesala. V roce 2016 dosahoval počet spáchané celkové ženské kriminality počtu 1 276 trestných činů. O rok později stoupl o 19 trestných činů, a to na počet 1 295. Rok 2018 přinesl znovu klesající trend, který trval až do roku 2020.

Na Slovensku podíl majetkové ženské kriminality z celkové ženské kriminality měl spíše kolísavý vývoj. V roce 2016 podíl dosahoval 24,8 %, následující rok se zvýšil o jeden procentní bod a to na 25,8 %. Rok 2018 a 2019 s sebou přinesly pokles, a to nejprve z 25,8 % na 23,9 % a poté z 23,9 % na 23,2 %. Poslední rok, rok 2020, znamenal nejvyšší nárůst podílu majetkové ženské kriminality na celkové kriminalitě. I přesto, že jak celková, tak i násilná kriminalita klesaly, procentuální podíl se zvyšoval. Je to z důvodu toho, že oproti předchozím rokům násilná kriminalita neklesla o tolik, co v ostatních letech.

- **Výsledky srovnání**

Zatímco na Slovensku byl zaznamenán nárůst celkové trestné činnosti v roce 2017, v ČR nastal až o dva roky později, a to v roce 2019. Ve zbylých letech byl již trend klesající. Co se týká srovnání podílu majetkové kriminality z celkové kriminality, tak se podíl v obou zemích dost podobá. V obou případech dosahuje okolo 24 až 26 %. Jen rozdíl je v tom, že podíl majetkové kriminality na Slovensku má mnohem větší tendenci kolísat, zatímco v ČR je podíl některé roky stejný nebo klesající.

Graf 18 - Grafické porovnání majetkové ženské kriminality

[Zdroj: Ženy a muži v SR 2021 a Zaostrěno na ženy a muže 2017-2021, vlastní zpracování]

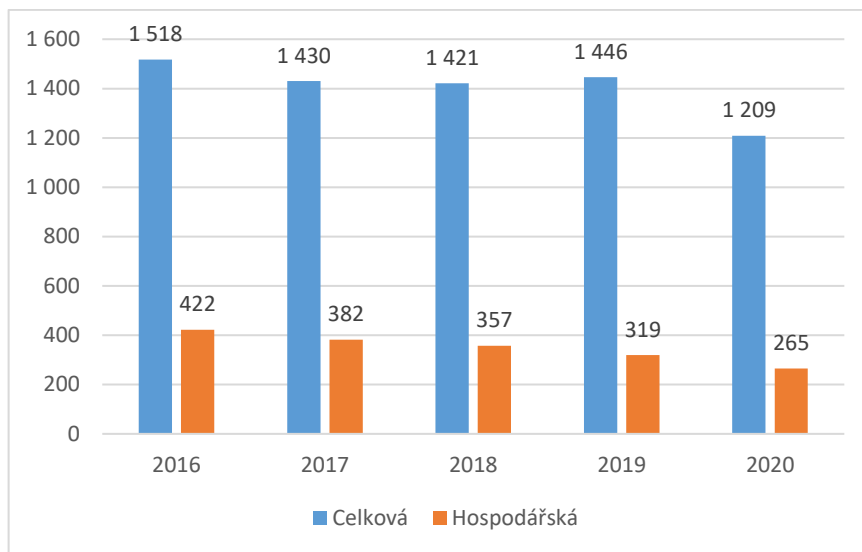
5.4 Hospodářská kriminalita

Hospodářské kriminalitě patří zvláštní místo ve struktuře celkové kriminality. Její dominantou je status poškozování objektů, kterými jsou především právnické osoby. To vysvětluje i poměrně vysokou toleranci široké veřejnosti k jejím pachatelům. (Holomek J., 2014)

Hospodářská kriminalita je společensky závažnou kriminalitou, která způsobuje ve finančním vyjádření velké škody a často se těžko odhaduje a objasňuje. (Holomek J., 2014)

Hospodářská kriminalita zaujímá třetí místo, co se týká nejčastěji páchaných kriminalit. Pro tuto kriminalitu je určující nízká míra objasněnosti TČ neoprávněného držení platebního prostředku. Tento TČ představuje téměř čtvrtinu hospodářských TČ. (Holomek J., 2014)

Za nejvýznamnější a velmi pravděpodobný faktor vývoje se považuje nezaměstnanost a špatná ekonomická a sociální situace, které jsou považovány za pravděpodobné. Mezi další faktory se řadí volný pohyb zboží a služeb, zvyšování cen a daní nebo získání společenského postavení. K oslabení hospodářské kriminality by mohlo pomoci zlepšení práce orgánů v krizovém řízení a zlepšení podmínek jejich práce, snížení korupce nebo třeba změnu legislativy. (Holomek, 2014)

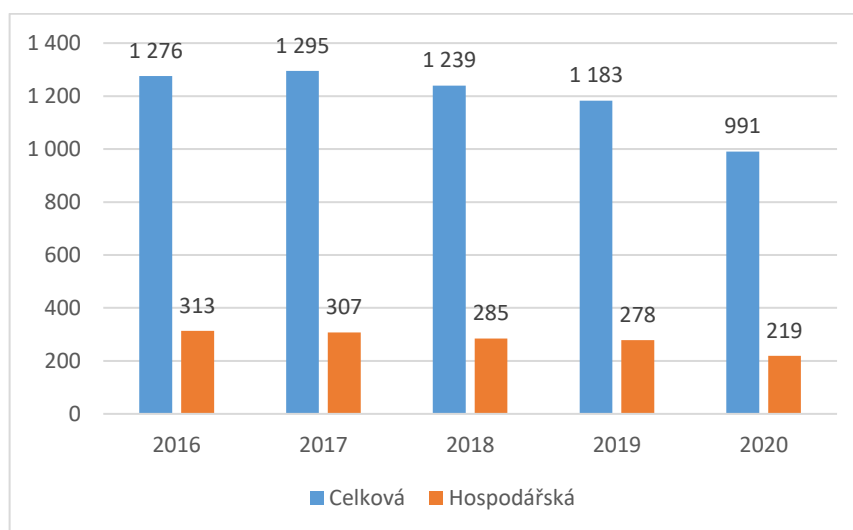
Graf 19 - Počet celkové a hospodářské ženské kriminality v ČR za dané období

[Zdroj: Zaostrěno na ženy a muže 2017-2021, vlastní zpracování]

Tabulka 11 - Počet celkové a hospodářské ženské kriminality v ČR

	2016	2017	2018	2019	2020
Celková	1 518	1 430	1 421	1 446	1 209
Hospodářská	422	382	357	319	265
Hospodářská v %	27,7	26,7	25,1	22,1	21,9

[Zdroj: Zaostrěno na ženy a muže 2017-2021, vlastní zpracování]

Graf 20 - Počet celkové a hospodářské ženské kriminality v SR za dané období

[Zdroj: Ženy a muži v SR 2021, vlastní zpracování]

Tabulka 12 - Počet celkové a hospodářské ženské kriminality v SR

	2016	2017	2018	2019	2020
Celková	1 276	1 295	1 239	1 183	991
Hospodářská	313	307	285	278	219
Hospodářská v %	24,5	23,7	23	23,4	22

[Zdroj: Ženy a muži v SR 2021, vlastní zpracování]

Srovnání počtu hospodářských trestných činů páchaných ženami mezi ČR a SR

V ČR v porovnávaném období od roku 2016 do roku 2020 byla hospodářská ženská kriminalita klesající. Nejvíce spáchaných trestných hospodářských činů bylo odhaleno v roce 2016 a nejméně v roce 2020.

Na Slovensku v porovnávaném období byl stejně jako u násilné a majetkové kriminality nižší počet spáchaných hospodářských trestných činů než v ČR. Trend hospodářské kriminality je od roku 2016 do roku 2020 klesající. Nejvyšší počet trestných činů hospodářských byl spáchán v roce 2016 a nejnižší, stejně jako v ČR, v roce 2020.

- **Výsledky srovnání**

Nižší hospodářská trestná činnost v porovnávaném období na Slovensku oproti ČR je způsobena tím, že na Slovensku mají u většiny trestných činů vyšší trestní sazby než v ČR a některé trestné činy jsou rozdělené do více paragrafů. Tím pádem mají i více přitěžujících okolností u jednotlivých trestných činů.

Srovnání vývoje hospodářské ženské kriminality mezi lety 2016 až 2020

V ČR hospodářská kriminalita od roku 2016, kdy bylo spácháno 499 hospodářských trestných činů, do roku 2020 stále klesala. Každý rok kriminalita poklesla o zhruba 40 hospodářských trestných činů. Tento pokles lze od roku 2019 do roku 2020 připisovat i nákaze covid-19 a ní souvisejícími opatřeními.

Na Slovensku hospodářská ženská kriminalita stejně jako v ČR od roku 2016 do roku 2020 stále klesala. Počet většinou poklesl o 10 až 30 spáchaných trestných činů. Jediný větší pokles nastal mezi lety 2019 a 2020, kdy to bylo o téměř 60 trestných činů méně. I tento pokles lze přisuzovat nákaze covid-19.

- **Výsledky srovnání**

Vývoj hospodářské ženské kriminality měl v ČR i na Slovensku stejný průběh, a to klesající. Ani v jedné porovnávané zemi a v porovnávaném roce nebyl zjištěn rostoucí trend v páčání hospodářské ženské kriminality. Jediným rozdílem mezi ženskou hospodářskou kriminalitou a slovenskou hospodářskou kriminalitou je počet, o kolik trestných činů je v jednotlivých letech méně. Zatímco v ČR je to o necelých 40 trestných činů, na Slovensku je to o 30 trestných činů méně.

Příčinou poklesu páčaných hospodářských trestných činů v roce 2020 je především způsobeno zaváděním opatření v rámci boje proti pandemii covid-19. Jelikož šlo o vládní restrikce, které omezovaly pohyb osob jak v rámci ČR, SR tak i přeshraniční a zavedení nouzového stavu, za kterého mohla být aplikována vyšší trestní sazba u trestných činů.

Druhým důvodem určitého snížení kriminality na území ČR, je platná novela TZk, která zdvojnásobila výši hranice jednotlivých škod. Tato novela se především promítla u majetkové a hospodářské kriminality.

Srovnání vývoje podílu hospodářské ženské kriminality z celkové ženské kriminality

V ČR celková ženská kriminalita, vyjma roku 2019 klesala. V roce 2016 dosahoval počet spáchané celkové ženské kriminality počtu 1 518 trestných činů. O rok později, v roce 2017 to už bylo 1 430 trestných činů a v roce 2018, 1 421. Rok 2019 přerušil klesající trend z předešlých let a z 1 421 spáchaných trestných činů stoupl na 1 446 spáchaných celkových trestných činů. Následující rok nastal největší pokles od roku 2016, a to o 237 trestných činů.

V ČR dosahoval podíl hospodářské ženské kriminality z celkové ženské kriminality v roce 2016 27,7 % a od tohoto roku jen klesal. Od roku 2016 do roku 2018 to bylo vždy o jeden procentní bod, v roce 2019 už o tři procentní body a v posledním roce znovu o necelý jeden procentní bod.

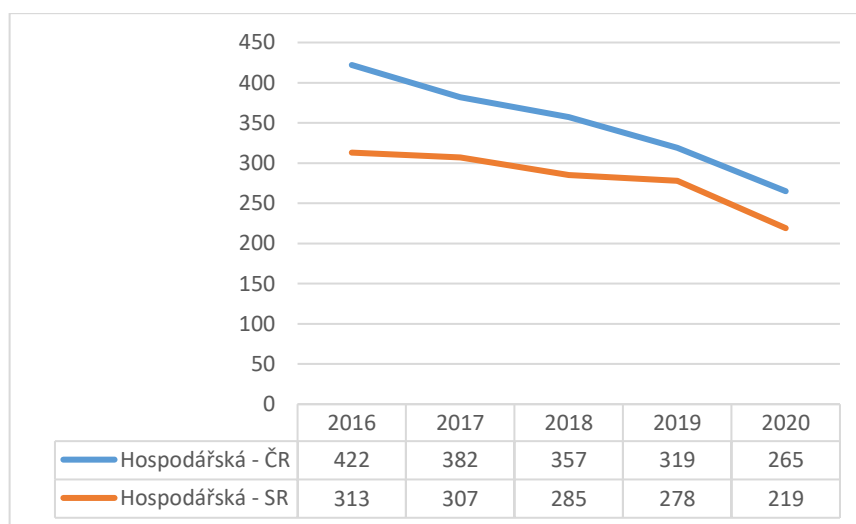
Na Slovensku celková ženská kriminalita, vyjma roku 2017 klesala. V roce 2016 dosahoval počet spáchané celkové ženské kriminality počtu 1 276 trestných činů. O rok později stoupl o 19 trestných činů, a to na počet 1 295. Rok 2018 přinesl znovu klesající trend, který trval až do roku 2020.

Na Slovensku, podíl násilné ženské kriminality z celkové ženské kriminality má spíše klesající vývoj. Jediná nepatrná výjimka nastala v roce 2019, kdy z 23 % v roce 2018 stoupl

podíl hospodářské ženské kriminality na celkové kriminalitě na 23,4 %. V dalších letech však podíl klesal vždy o jeden procentuální bod.

- **Výsledky srovnání**

Zatímco na Slovensku byl zaznamenán nárůst celkové trestné činnosti v roce 2017, v ČR nastal až o dva roky později, a to v roce 2019. Ve zbylých letech byl již trend klesající. Co se týká srovnání podílu hospodářské kriminality z celkové kriminality, tak se podíl v obou zemích podobá. V ČR dosahuje podíl od 22 % do 28 %, kdežto na Slovensku je o něco méně, a to od 22 % do 25 %. Jediný nepatrný rozdíl lze pozorovat v tom, že na Slovensku v roce 2019 podíl stoupl místo klesl, ale jen o zlomek procenta.

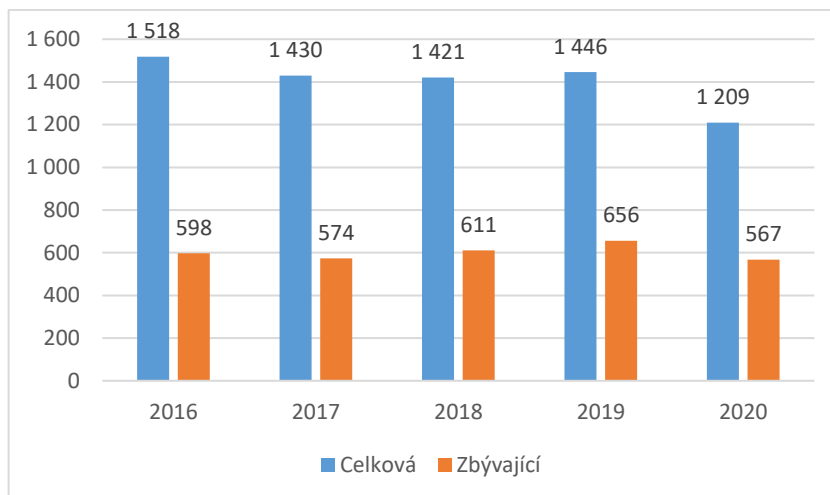

Graf 21 - Grafické porovnání hospodářské ženské kriminality

[Zdroj: Ženy a muži v SR 2021 a Zaostřeno na ženy a muže 2017-2021, vlastní zpracování]

5.5 Zbývající kriminalita

Zbývající kriminalita v této bakalářské práci je spojena s kriminalitou ostatní. Mezi tyto kriminality patří především trestné činy jako jsou výtržnictví, dopravní nehody (silniční, letecké, vodní, železniční), sprejerství, ohrožování mravní výchovy dítěte, výbuchy, obchodování s dětmi, týrání zvířat, zanedbání povinné výživy a mnoho dalších.

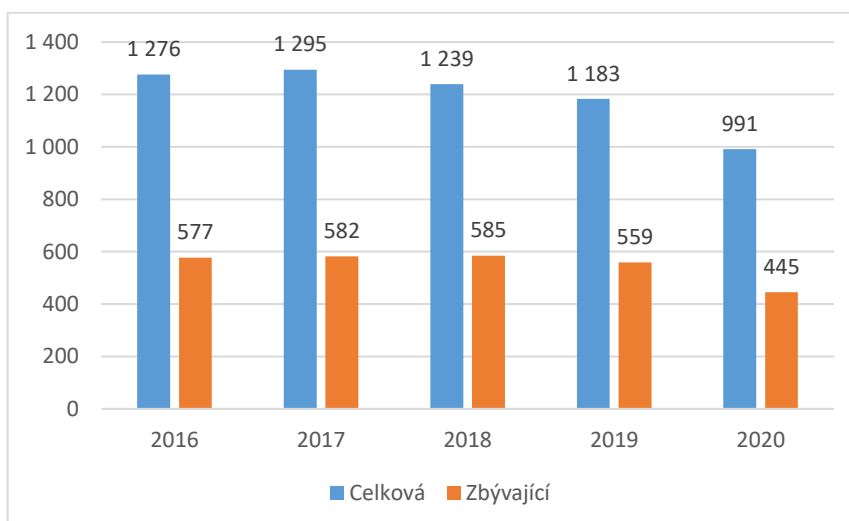

Graf 22 - Počet celkové a zbývající ženské kriminality v ČR za dané období
 [Zdroj: Zaostřeno na ženy a muže 2017-2021, vlastní zpracování]

Tabulka 13 - Počet celkové a zbývající ženské kriminality v ČR

	2016	2017	2018	2019	2020
Celková	1 518	1 430	1 421	1 446	1 209
Zbývající	598	574	611	656	567
Zbývající v %	39,3	40,1	42,9	45,3	46,8

[Zdroj: Zaostřeno na ženy a muže 2017-2021, vlastní zpracování]

Graf 23 - Počet celkové a zbývající ženské kriminality v SR za dané období
 [Zdroj: Ženy a muži v SR 2021, vlastní zpracování]

Tabulka 14 – Počet celkové a zbývající ženské kriminality v SR

	2016	2017	2018	2019	2020
Celková	1 276	1 295	1 239	1 183	991
Zbývající	577	582	585	559	445
Zbývající v %	45,2	44,9	47,2	47,2	44,9

[Zdroj: Ženy a muži v SR 2021, vlastní zpracování]

Srovnání počtu zbývajících trestných činů páchaných ženami mezi ČR a SR

V ČR v porovnávaném období od roku 2016 do roku 2020 byla zbývající ženská kriminalita dost kolísavá. Nejvíce spáchaných trestných činů ve zbývající kriminalitě bylo odhaleno v roce 2019 a nejméně v roce 2020.

Na Slovensku zbývající trestná činnost v roce 2016 a 2017 dosáhla podobného počtu jako v ČR. Ovšem od roku 2018 se opět dostala do popředí zbývající trestná činnost v ČR. Nejvyšší počet byl spáchán v roce 2018 a nejnižší, stejně jako v ČR v roce 2020.

- **Výsledky srovnání**

Nižší zbývající trestná činnost v porovnávaném období na Slovensku oproti ČR je způsobena tím, že na Slovensku mají u většiny trestných činů vyšší trestní sazby než v ČR a některé trestné činy jsou rozdělené do více paragrafů, a tím pádem mají i více přítěžujících okolností. Dále je nižší počet spáchaných zbývajících trestných činů na Slovensku oproti v ČR způsobeno rozdílným zařazením jednotlivých trestných činů.

Srovnání vývoje zbývajících ženské kriminality mezi lety 2016 až 2020

V ČR zbývající kriminalita v porovnávaném období kolísala. Od roku 2016, kdy bylo spácháno 598 zbývajících trestných činů do roku 2017 kriminalita klesla, a to na 574 zbývajících trestných činů. Od roku 2017 do roku 2019 byl trend naopak rostoucí, a to nejprve o 37 trestných činů, a poté o 45 trestných činů. Následně, v roce 2020 se po dvouletém nárůstu vrátil úbytek, a to o necelých 90 trestných činů. Tento pokles lze připisovat i nákaze covid-19 a s ní souvisejících opatření.

Na Slovensku zbývající ženská kriminalita od roku 2016 do roku 2018 vzrůstala a následně poslední dva roky klesala. Nejnižší počet zbývajících ženské trestné činnosti nastal v roce 2020, kdy počet dosahoval 445 trestných činů, zatímco nejvyšší počet spáchaných zbývajících trestných činů nastal v roce 2018 a počet dosahoval 585 trestných činů.

- **Výsledky srovnání**

Vývoj zbývající ženské kriminality měl v ČR i na Slovensku trošku jiný průběh. Zatímco v ČR se maximální počet spáchaných majetkových trestných činů odhalil v roce 2019, na Slovensku to bylo o rok dříve, a to v roce 2018. Zatímco v ČR klesající trend nastal nejdříve v roce 2017, a poté v roce 2020, na Slovensku to bylo v roce 2019.

Pokles spáchaných zbývajících trestných činů v roce 2020 je především způsoben zaváděním opatření v rámci boje proti pandemii covid-19. Jelikož šlo o vládní restrikce, které omezovaly pohyb osob jak v rámci ČR, Slovenska tak i přeshraniční a zavedení nouzového stavu, za kterého mohla být aplikována vyšší trestní sazba u trestných činů.

Srovnání vývoje podílu zbývající ženské kriminality z celkové ženské kriminality

V ČR celková ženská kriminalita, vyjma roku 2019 klesala. V roce 2016 dosahoval počet spáchané celkové ženské kriminality počtu 1 518 trestných činů. O rok později, v roce 2017 to už bylo 1 430 trestných činů a v roce 2018, 1 421. Rok 2019 přerušil klesající trend z předešlých let a z 1 421 spáchaných trestných činů stoupl na 1 446 spáchaných celkových trestných činů. Následující rok nastal největší pokles od roku 2016, a to o 237 trestných činů.

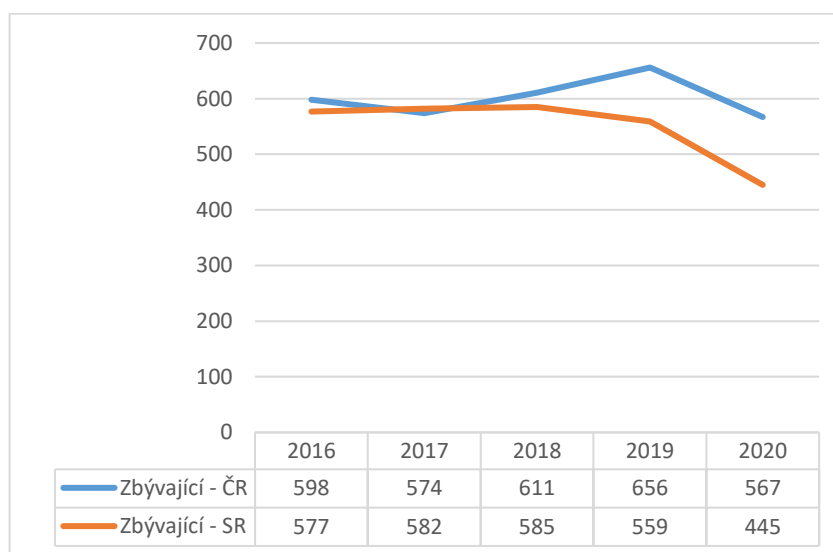
V ČR podíl zbývající ženské kriminality z celkové ženské kriminality od roku 2016 do roku 2020 jen stoupal. Nejvyšší hodnota podílu dosahovala v roce 2020 necelých 47 %, nejnižší hodnota byla zjištěna v roce 2016, a to 39,3 %.

Na Slovensku celková ženská kriminalita, vyjma roku 2017 klesala. V roce 2016 dosahoval počet spáchané celkové ženské kriminality počtu 1 276 trestných činů. O rok později stoupl o 19 trestných činů, a to na počet 1 295. Rok 2018 přinesl znovu klesající trend, který trval až do roku 2020.

Na Slovensku podíl zbývající ženské kriminality z celkové ženské kriminality má spíše kolísavý vývoj. V roce 2016 podíl dosahoval 45,2 %, následující rok klesl o jeden procentní bod, a to na 44,9 %. Rok 2018 s sebou přinesl nárůst, a to nejprve z 44,9% na 47,2 %. Tento podíl vydržel i následující rok. V roce 2020 po mírném nárůstu nastal pokles o 3 procentuální body, a to z 47,2 na 44,9 %.

- **Výsledky srovnání**

Zatímco na Slovensku byl zaznamenán nárůst celkové trestné činnosti v roce 2017, v ČR nastal až o dva roky později a to v roce 2019. Ve zbylých letech byl již trend klesající. Co se týká srovnání podílu zbývající kriminality z celkové kriminality, tak se podíl v obou zemích relativně podobá. V obou případech dosahuje podíl okolo 40 % až 47 %. Jen rozdíl je v tom, že podíl zbývající kriminality na Slovensku měl mnohem větší tendenci kolísat, zatímco v ČR byl podíl stále rostoucí.

Graf 24 - Grafické porovnání zbývající ženské kriminality

[Zdroj: Ženy a muži v SR 2021 a Zaostřeno na ženy a muže 2017-2021, vlastní zpracování]

6 NÁVRHY DE LEGE FERENDA

Ve snaze o komparaci jednotlivých druhů ženské kriminality v České a Slovenské republice jsem dospěla k závěru, že ani v jedné zemi není ženské kriminalitě věnována dostatečná pozornost. Především v policejních statistikách vidím velký nedostatek, protože od roku 2016 nerozdělují ženskou kriminalitu od mužské. Totéž lze říci i o statistikách na Slovensku.

Na základě tohoto zjištění, bych chtěla navrhnout, především policii a ministerstvu vnitra, aby opět do svých zpracovávaných statistik zařadili ženskou kriminalitu, která tam od roku 2016 chybí.

Další návrh na zlepšení a kontrolování ženské kriminality bych uvedla zaměřením se na sociální prevenci u žen. Sociální prevence představuje aktivity, které ovlivňují proces začlenění se do společnosti a aktivity, které jsou považovány za hlavní příčiny páčání trestné činnosti. Tuto prevenci by bylo vhodné provádět na úrovni, do které se zapojí policie, ať už městská nebo státní, orgány veřejné správy či další instituce, které působí v obcích.

Program prevence kriminality, který probíhá už v mnoha krajích a který se má zaměřit především na snižování kriminality, ať už majetkové, hospodářské, mravnostní, kybernetické či snižování míry recidivy by bylo dobré se více zaměřit na kriminalitu, kterou páchají ženy a přimět je nepáchat trestné činy. Různá videa či v této době dost oblíbené podcasty by mohly v tomto ohledu pomoci.

Uložit ženám jakožto pachatelkám trestných činů alternativní tresty, které by umožňovaly pečovat o rodinu a především o děti je další návrh, který bych ráda uvedla. Jednalo by se především o pachatelky méně závažných trestných činů, které jsou odsouzené např. k jednomu či dvěma letům trestu odnětí svobody. Místo tohoto trestu by bylo lepší uložit právě jeden z alternativních trestů.

ZÁVĚR

Hlavním cílem bakalářské práce bylo charakterizovat kriminalitu obecně a dále samotnou ženskou kriminalitu v České republice. V praktické části bylo cílem charakterizovat ženské věznice v České a Slovenské republice a pachatelky nejzávažnějších trestných činů. Taktéž vymezení trestného činu vraždy a vraždy novorozeného dítěte matkou a jejich analýza, komparace jednotlivých druhů ženské kriminality v České a Slovenské republice a v neposlední řadě návrhy de lege ferenda.

V první kapitole byla popsána kriminalita obecně, kde bylo vymezeno její členění. Kapitola druhá se již věnovala samotné ženské kriminalitě, kde byl vymezen její právní rámec, obecná charakteristika ženské kriminality, teorie o ženské kriminalitě, specifika oproti kriminalitě mužů a samotný vývoj ženské kriminality na území České republiky.

V praktické části se třetí kapitola věnuje charakteristice ženských věznic, které se nacházejí, jak na území České i Slovenské republiky a pachatelkám nejzávažnějších trestných činů, taktéž v České i Slovenské republice.

Definováním a analýzou nejzávažnějších trestných činů spáchaných ženami se zabývá kapitola číslo čtyři. V analýze je možné zjistit četnost jednotlivých trestných činů a míru jejich objasněnosti.

Komparace provedená v páté kapitole srovnává vývoj jednotlivých druhů ženské kriminality v České a Slovenské republice. Zde je možné najít, např. srovnání počtu trestných činů u jednotlivých druhů kriminalit páchaných ženami mezi Českou a Slovenskou republikou, dále také srovnání vývoje jednotlivých druhů kriminalit mezi lety 2016 až 2020. V závěru práce jsou pak návrhy de lege ferenda.

Na závěr bakalářské práce tedy mohu shrnout, že vzhledem k růstu ženské kriminality a výše její latence by bylo nutné se této problematice více věnovat a zaměřit se na její prevenci. Ale domnívám se, že ženské kriminalitě byla v posledních letech věnována daleko větší pozornost, než v dobách minulých. Přesto se stále jedná o oblast, která by dle mého názoru měla i nadále být předmětem dalšího zkoumání.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

BLATNÍKOVÁ, Šárka a Karel NETÍK, 2007. *Ženy jako pachatelky závažné trestné činnosti: psychologické a kriminologické aspekty*. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci. Studie (Institut pro kriminologii a sociální prevenci). ISBN 978-80-7338-063-2.

BOUŘA, Václav, 2003. *Vybrané kapitoly z kriminologie*. Ostrava: Ostravská univerzita. ISBN 80-704-2259-9.

ČEPELÁK, Jiří a Zdeněk KARABEC, 1986. *K teoriím kriminality žen*. Praha: Výzkumný ústav kriminologický při Generální prokuratuře ČSSR. ISBN 59-096-86.

ČTK. *Věznice pro ženy ve Velkých Přílepech funguje už deset let* [online]. 2022 [cit. 2022-04-21]. Dostupné z: <https://advokatnidenik.cz/2022/01/19/ve-velkych-prilepech-vznikla-pred-desti-lety-veznice-pro-zeny/>

DIBLÍKOVÁ, Simona a kol., 2016. *Analýza trendů kriminality v roce 2015* [online]. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci [cit. 2022-04-06]. Studie (Institut pro kriminologii a sociální prevenci). ISBN 978-80-7338-162-2. Dostupné z: <http://www.ok.cz/iksp/docs/437.pdf>

DIBLÍKOVÁ, Simona a kol., 2017. *Analýza trendů kriminality v České republice v roce 2016* [online]. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci [cit. 2022-04-06]. Studie (Institut pro kriminologii a sociální prevenci). ISBN 978-80-7338-170-7. Dostupné z: <http://www.ok.cz/iksp/docs/445.pdf>

DIBLÍKOVÁ, Simona a kol., 2019. *Analýza trendů kriminality v České republice v roce 2018* [online]. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci [cit. 2022-04-07]. Studie (Institut pro kriminologii a sociální prevenci). ISBN 978-80-7338-179-0. Dostupné z: <http://www.ok.cz/iksp/docs/454.pdf>

DRAŠTÍK, Antonín, 2015. *Trestní zákoník: komentář*. Praha: Wolters Kluwer. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-790-4.

DRBOHLAV, Andrej, 2013. *Psychologie sériových vrahů: 200 skutečných případů brutálních činů sériových vrahů současnosti*. Praha: Grada. Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-4371-4.

DRBOHLAV, Andrej, 2015. *Psychologie masových vrahů: příběhy temné duše a nemocné společnosti*. Praha: Grada. Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-5599-1.

HEIDENSOHN, Frances, 1996. *Women and Crime*. 2. London: Bloomsbury Publishing. ISBN 978-0-333-64208-5.

HOLOMEK, Jaroslav, 2014. Krátkodobá prognóza vybraných druhov kriminality v SR na roky 2013-2016 [online]. Bratislava [cit. 2022-05-08]. Dostupné z: <https://www.akademiapz.sk/sites/default/files/OVVP/PTP/2014/2/005%20HOLOMEK%200a%20kol.%20Prognóza%20-%20%20%C5%A1%C3%BAdia.pdf>

Charakteristika, © 2019a. *Zbor väzenskej a justičnej stráže* [online]. [cit. 2022-05-02]. Dostupné z: <https://www.zvjs.sk/sk/zariadenia/nitra-chrenova>

Charakteristika, © 2019b. *Zbor väzenskej a justičnej stráže* [online]. [cit. 2022-05-02]. Dostupné z: <https://www.zvjs.sk/sk/zariadenia/levoca>

JEDLIČKA, Miloslav, 2011a. Marie Fikáčková. *Kriminalistika. eu* [online]. [cit. 2022-04-22]. Dostupné z: <https://kriminalistika.eu/muzeumzla/fikackova/fikackova.html>

JEDLIČKA, Miloslav, 2011b. Olga Hepnarová. *Kriminalistika. eu* [online]. [cit. 2022-04-22]. Dostupné z: <https://www.kriminalistika.eu/muzeumzla/hepnar/hepnaro.html>

JEDLIČKA, Miloslav, 2011c. Irena Čubírková. *Kriminalistika. eu* [online]. [cit. 2022-05-01]. Dostupné z: <https://kriminalistika.eu/muzeumzla/cubirkova/cubirkova.html>

JEDLIČKA, Miloslav, 2016. Irena Liptáková. *Kriminalistika. eu* [online]. [cit. 2022-05-02]. Dostupné z: <https://kriminalistika.eu/muzeumzla/liptakova/liptakova.html>

JELÍNEK, Jiří, 2022. *Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část*. 8. aktualizované vydání. Praha: Leges. Student (Leges). ISBN 978-80-7502-576-0.

LOMBROSO, Cesare, 2015. *The Female Offender*. United States: Andesite Press. ISBN 9781296724047.

MAREŠOVÁ, Alena a kol., 2012. *Analýza trendů kriminality v roce 2011* [online]. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci [cit. 2022-04-06]. Studie (Institut pro kriminologii a sociální prevenci). (ISBN 978-80-7338-127-1. Dostupné z: <http://www.ok.cz/iksp/docs/402.pdf>

MAREŠOVÁ, Alena a kol., 2015. *Analýza trendů kriminality v roce 2014* [online]. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci [cit. 2022-04-07]. Studie (Institut pro kriminologii a sociální prevenci). ISBN 978-80-7338-150-9. Dostupné z: <http://www.ok.cz/iksp/docs/425.pdf>

MAREŠOVÁ, Alena, 2008. Kriminalita žen. In: VANDUCHOVÁ, M., GŘIVNA, T. Pocta Otu Novotnému k 80. narozeninám. Praha: ASPI Wolters Kluwer. ISBN 978-80-7357-365-2.

NEDBÁLKOVÁ, Kateřina. Jiná vězení [online]. [cit. 2022-05-10]. Dostupné z: <https://sedmagenerace.cz/jina-vezeni/>.

NOVOTNÝ, Oto a Josef ZAPLETAL, 2008. *Kriminologie*. 3., přeprac. vyd. Praha: ASPI. ISBN 978-80-7357-376-8.

OATES-INDRUCHOVÁ, Libora, 2011. *Tvrdošijnost myšlenky: od feministické kriminologie k teorii genderu : na počest profesorky Gerlindy Šmausové*. Praha: SLON. ISBN 978-80-7419-043-8.

SCHEINOST, Miroslav a kol., 2021. *Analýza trendů kriminality v České republice v roce 2020* [online]. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci [cit. 2022-04-07]. Studie (Institut pro kriminologii a sociální prevenci). ISBN 978-80-7338-196-7 Dostupné z: http://www.ok.cz/iksp/docs/470_Analyza_trendu_kriminality_v_Ceske_republice_v_roce_2020.pdf

Slovenský trestní zákon, 2006. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci. Prameny (Institut pro kriminologii a sociální prevenci). ISBN 80-733-8055-2.

SMART, Carol, 1977. *Women, Crime and Criminology*. London: Routledge and Kegan Paul. ISBN 978-0-203-07967-6.

Statistické přehledy kriminality za rok 2003, © 2022. *Policie České republiky* [online]. [cit. 2022-04-06]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/archiv-statistiky-statisticke-prehledy-kriminality.aspx>

Statistické přehledy kriminality za rok 2004, © 2022. *Policie České republiky* [online]. [cit. 2022-04-06]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/archiv-statistiky-statisticke-prehledy-kriminality.aspx>

Statistické přehledy kriminality za rok 2005, © 2022. *Policie České republiky* [online]. [cit. 2022-04-06]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/archiv-statistiky-statisticke-prehledy-kriminality.aspx>

Statistické přehledy kriminality za rok 2006, © 2022. *Policie České republiky* [online]. [cit. 2022-04-06]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/archiv-statistiky-statisticke-prehledy-kriminality.aspx>

Statistické přehledy kriminality za rok 2007, © 2022. *Policie České republiky* [online]. [cit. 2022-04-06]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/archiv-statistiky-statisticke-prehledy-kriminality.aspx>

Statistické přehledy kriminality za rok 2008, © 2022. *Policie České republiky* [online]. [cit. 2022-04-06]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/statisticke-prehledy-kriminality-za-rok-2008.aspx>

Statistické přehledy kriminality za rok 2009, © 2022. *Policie České republiky* [online]. [cit. 2022-04-06]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/statisticke-prehledy-kriminality-za-rok-2009.aspx>

Statistické přehledy kriminality za rok 2010, © 2022. *Policie České republiky* [online]. [cit. 2022-04-06]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/statisticke-prehledy-kriminality-za-rok-2010.aspx>

Statistické přehledy kriminality za rok 2011, © 2022. *Policie České republiky* [online]. [cit. 2022-04-06]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/statisticke-prehledy-kriminality-za-rok-2011.aspx>

Statistické přehledy kriminality za rok 2012, © 2022. *Policie České republiky* [online]. [cit. 2022-04-06]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/statisticke-prehledy-kriminality-za-rok-2012.aspx>

Statistické přehledy kriminality za rok 2013, © 2022. *Policie České republiky* [online]. [cit. 2022-04-06]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/statisticke-prehledy-kriminality-za-rok-2013.aspx>

Statistické přehledy kriminality za rok 2014, © 2022. *Policie České republiky* [online]. [cit. 2022-04-06]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/statisticke-prehledy-kriminality-za-rok-2014.aspx>

Statistické přehledy kriminality za rok 2015, © 2022. *Policie České republiky* [online]. [cit. 2022-04-06]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/statisticke-prehledy-kriminality-za-rok-2015.aspx>

SVATOŠ, Roman, 2012. *Kriminologie*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk. Vysokoškolské učebnice (Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk). ISBN 978-80-7380-389-6.

Štatistika kriminality v Slovenskej republike za rok 2018, © 2022. *Ministerstvo vnútra SR* [online]. [cit. 2022-04-06]. Dostupné z: https://www.minv.sk/?statistika_kriminality_2018

URBANOVÁ, Martina a Miloš VEČEŘA, 2004. *Ženská delikvence: teoreticko-empirická studie k problému právních postojů a hodnotových orientací delikventních žen*. Brno: Masarykova univerzita. ISBN 80-210-3608-7.

VÁLKOVÁ, Helena, Josef KUČTA, 2019. *Základy kriminologie a trestní politiky*. 3. vydání. V Praze: C.H. Beck., Beckovy mezioborové učebnice. ISBN 978-80-7400-732-3.

Vězeňská služba České republiky [online]. Vězeňská služba České republiky, © 2022 [cit. 2022-04-14]. Dostupné z: <https://www.vscr.cz/>

Výkon trestu pro odsouzené ženy [online]. © 2022 [cit. 2022-04-14]. Dostupné z: <https://www.vscr.cz/organizacni-jednotky/vazebni-veznice-praha-ruzyne/sekce/vykon-trestu-pro-odsouzene-zeny>

Výkon vězeňství [online]. © 2022 [cit. 2022-04-14]. Dostupné z: <https://www.vscr.cz/organizacni-jednotky/veznice-svetla-nad-sazavou/sekce/vykon-vezenstvi>

Vzdělávání vězňů [online]. © 2022 [cit. 2022-04-14]. Dostupné z: <https://www.vscr.cz/organizacni-jednotky/veznice-svetla-nad-sazavou/sekce/vzdelavani-veznenych>

Základní informace [online]. © 2022a [cit. 2022-04-14]. Dostupné z: <https://www.vscr.cz/organizacni-jednotky/veznice-a-upvzd-opava/sekce/zakladni-informace>

Základní informace [online]. © 2022b [cit. 2022-04-14]. Dostupné z: <https://www.vscr.cz/organizacni-jednotky/veznice-svetla-nad-sazavou/sekce/zakladni-informace>

Zákon č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod. In: *Sbírka zákonů ČR*. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1993-2>

Zákon č. 40/2009 Sb., Trestní zákoník. In: *Sbírka zákonů ČR*. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-40#cast2>

Zaostřeno na ženy a muže 2017 [online], 2017. Praha: Český statistický úřad [cit. 2022-04-06]. ISBN 978-80-7440-163-3. Dostupné z:

<https://www.czso.cz/documents/10180/45709978/30000217.pdf/92da801e-56d6-4d45-8cef-67497ed59949?version=1.1>

Zaostřeno na ženy a muže 2018 [online], 2018. Praha: Český statistický úřad [cit. 2022-04-06]. ISBN 978-80-250-2900-8. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/60622084/30000218.pdf/ca944559-950a-45c0-bd6b-fbe949cd0373?version=1.5>

Zaostřeno na ženy a muže 2019 [online], 2019. Praha: Český statistický úřad [cit. 2022-04-06]. ISBN 978-80-250-2969-5. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/91605937/30000219.pdf/37f2f393-e22e-421c-b5c9-4f21e2a7a74f?version=1.3>

Zaostřeno na ženy a muže 2020 [online], 2020. Praha: Český statistický úřad [cit. 2022-04-06]. ISBN 978-80-250-3064-6. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/120583268/30000220.pdf/45d09d6e-670e-4d7f-842d-3f2a5bfc4201?version=1.7>

Ženy a muži v SR 2021 [online], 2021. Košice: Štatistický úrad Slovenskej republiky [cit. 2022-05-05]. ISBN 978-80-8121-854-5. Dostupné z: <https://slovak.statistics.sk/PortalTraffic/fileServlet?Dokument=3fb22e22-f85c-43a1-ab8d-7f29fe7e58cf>

MORRISON, William Douglas, 2014. *Crime and its Causes*. London: The Floating Press. ISBN 978-1-77652-921-6.

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

ČR	Česká republika
OČTŘ	Orgán činný v trestním řízení
Odst.	Odstavce
Sb.	Sbírka zákonů v ČR
SR	Slovenská republika
STZk	Slovenský trestní zákoník
TZk	Trestní zákoník
Z.z	Zbírka zákonů Slovenské republiky

SEZNAM GRAFŮ

Graf 1 - Počet stíhaných mužů a stíhaných žen v roce 2020	15
Graf 2 - Vývoj majetkové kriminality	22
Graf 3 - Vývoj násilné kriminality	24
Graf 4 - Vývoj mravnostní kriminality	26
Graf 5 - Vývoj hospodářské kriminality	27
Graf 6 - Vývoj ostatní kriminality	28
Graf 7 - Vývoj zbývající kriminality	29
Graf 8 - Počet vražd a vražd spáchaných ženami za období 2010-2020	41
Graf 9 - Počet vražd zjištěno, objasněno a dodatečně objasněno za období 2010-2020	42
Graf 10 - Počet celkové a násilné ženské kriminality v ČR za dané období	45
Graf 11 - Počet celkové a násilné ženské kriminality v SR za dané období	45
Graf 12 - Grafické porovnání násilné ženské kriminality	48
Graf 13 - Počet celkové a mravnostní ženské kriminality v ČR za dané období	50
Graf 14 - Počet celkové a mravnostní ženské kriminality v SR za dané období	51
Graf 15 - Grafické porovnání mravnostní ženské kriminality	53
Graf 16 - Počet celkové a majetkové ženské kriminality v ČR za dané období	54
Graf 17 - Počet celkové a majetkové ženské kriminality v SR za dané období	55
Graf 18 - Grafické porovnání majetkové ženské kriminality	58
Graf 19 - Počet celkové a hospodářské ženské kriminality v ČR za dané období	59
Graf 20 - Počet celkové a hospodářské ženské kriminality v SR za dané období	59
Graf 21 - Grafické porovnání hospodářské ženské kriminality	62
Graf 22 - Počet celkové a zbývající ženské kriminality v ČR za dané období	63
Graf 23 - Počet celkové a zbývající ženské kriminality v SR za dané období	63
Graf 24 - Grafické porovnání zbývající ženské kriminality	66

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1 - Počet vražd a vražd spáchaných ženami za období 2010-2020	40
Tabulka 2 - Počet vražd zjištěno, objasněno a dodatečně objasněno za období 2010-2020	41
Tabulka 3 – Počet vražd novorozeného dítěte matkou za období 2010-2020	43
Tabulka 4 - Počet celkové a násilné ženské kriminality v ČR.....	45
Tabulka 5 - Počet celkové a násilné ženské kriminality v SR.....	46
Tabulka 6 - Porovnání trestů u vybraných trestných činů	49
Tabulka 7 - Počet celkové a mravnostní ženské kriminality v ČR.....	50
Tabulka 8 - Počet celkové a mravnostní ženské kriminality v SR	51
Tabulka 9 - Počet celkové a majetkové ženské kriminality v ČR	54
Tabulka 10 - Počet celkové a majetkové ženské kriminality v SR.....	55
Tabulka 11 - Počet celkové a hospodářské ženské kriminality v ČR.....	59
Tabulka 12 - Počet celkové a hospodářské ženské kriminality v SR	60
Tabulka 14 - Počet celkové a zbývající ženské kriminality v ČR	63
Tabulka 15 – Počet celkové a zbývající ženské kriminality v SR	64